

**PRZEGLĄD ZACHODNIOPOMORSKI
ROCZNIK XXIX (LVIII) ROK 2014 ZESZYT 1**

ROZPRAWY I STUDIA

PIOTR CHROBAK
Szczecin

**WYBORY SAMORZĄDOWE W 2010 ROKU
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM –
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM SZCZECINA**

Słowa kluczowe: wybory parlamentarne, system partyjny RP, samorząd
Keywords: parliamentary elections, the party system of the Republic of Poland, local government

Uwagi wstępne

W roku 2005 mieliśmy do czynienia ze szczególną sytuacją wyborczą – nałożyły się na siebie dwie kampanie wyborcze – do parlamentu (25 września) oraz na Prezydenta RP (9 i 23 października). Podobna sytuacja miała się powtórzyć jesienią 2010 r. – w tym samym czasie miały się odbyć wybory zarówno na Prezydenta RP, jak i do samorządu, jednak z powodu katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 r.¹ wybory głowy państwa odbyły się w przyspieszonym terminie – 20 czerwca oraz 4 lipca. Ogrom tragedii pod Smoleń-

¹ W katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem zginął Prezydent RP Lech Kaczyński z małżonką, wraz z pozostałymi 94 osobami na pokładzie, m.in. wysokimi rangą dowódcami poszczególnych rodzajów sił zbrojnych RP, politykami i rodzinami polskich oficerów zamordowanych w lesie katyńskim. Polska delegacja leciała na obchody 70. rocznicy mordu katyńskiego.

skiem zdecydowanie zdominował politykę krajową i temat wypadku w różnym stopniu był obecny podczas kampanii tak prezydenckiej², jak i samorządowej.

Wybory samorządowe rozpisano 21 listopada 2010 r. na podstawie zmienionych przepisów ordynacji wyborczej³. Do najważniejszych zmian, jakie zaszły w zasadach prawa wyborczego, należy zaliczyć zniesienie – mocno krytykowanej przez Platformę Obywatelską Rzeczypospolitej Polski (PO RP), Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD) oraz Polskie Stronictwo Ludowe (PSL) – możliwości tzw. blokowania list wyborczych, wprowadzonej przed wyborami samorządowymi w 2006 r. przez ówczesnych koalicjantów – Prawo i Sprawiedliwość (PiS), Samoobronę Rzeczypospolitej Polski (Samoobronę RP) oraz Ligę Polskich Rodzin (LPR)⁴.

W artykule, w części poświęconej Szczecinowi, autor starał się odpowiedzieć na pytanie, które z działań podjętych przez poszczególne formacje polityczne miały istotny wpływ na ostateczny wynik wyborów. W tym celu przeanalizował najważniejsze elementy kampanii wyborczej, zwracając szczególną uwagę na to, jak sposób (i komplikacje z tym związane) wyłonienia kandydatów na prezydenta miasta przez największe partie w Szczecinie wpłynęły na ich wynik zarówno w wyborach na prezydenta, jak i do Rady Miasta (RM). W części poświęconej regionowi omówił wyniki wyborów w miastach, w których wybierano prezydenta oraz członków rad powiatów i Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego (SWZ), w odniesieniu do wyborów samorządowych z lat wcześniejszych. Przeprowadzona analiza pozwoliła prześledzić proces kształtowania się preferencji politycznych mieszkańców miast, na których czele stoją prezydenci, oraz na szczeblu powiatowym i wojewódzkim w regionie zachodniopomorskim⁵.

² Wybory Prezydenta RP z 2010 roku zostały opisane w: P. Chrobak, *Wybory Prezydenta RP w 2010 roku w kraju i województwie zachodniopomorskim*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2012, z. 1, s. 87–127.

³ Ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, DzU 2010, nr 176, poz. 1190.

⁴ Patrz szerzej: P. Chrobak, *Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2008, z. 1, s. 25–26.

⁵ Dotychczasowy stan badań dotyczących wyborów samorządowych na terenie Pomorza Zachodniego przedstawia się następująco: P. Chrobak, *Preferencje wyborcze mieszkańców Pomorza Zachodniego w III RP*, w: *Dziesięć lat województwa zachodniopomorskiego (1999–2008). Wybrane problemy*, red. L. Bąbolewski i K. Kozłowski, Szczecin 2010, s. 115–136; *idem*, *Wybory samorządowe w Szczecinie w latach 1990–2010*, w: *Pierwsze dwadzieścia lat*

Wybory do Rady Miasta Szczecina i na Prezydenta Miasta Szczecina

W roku 2010 o swoją reprezentację w RM Szczecina ubiegało się jedenaście komitetów wyborczych⁶, o trzy mniej niż w poprzednich wyborach, a także aż o połowę mniej niż w wyborach z 2002 r.⁷ O 31 mandatów rywalizowało ze sobą łącznie 473 pretendentów. Podobnie jak poprzednio, Szczecin podzielony

demokratycznego samorządu w Szczecinie (1990–2010). Suplement do „Kroniki Szczecina” 2010, red. K. Kozłowski, Szczecin 2011, s. 63–107; idem, Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim w latach 1998–2006 na tle kraju, „Przegląd Zachodniopomorski” 2010, z. 1, s. 35–70; idem, Wybory samorządowe 2006 roku w Szczecinie, „Kronika Szczecina 2006”, Szczecin 2007, s. 197–216; idem, Próba podsumowania IV kadencji Rady Miasta Szczecina w latach 2002–2006, „Przegląd Zachodniopomorski” 2007, z. 4, s. 127–152; idem, Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego, „Przegląd Zachodniopomorski” 2008, z. 1, s. 25–57; idem, Referendum w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Szczecina. Geneza, przebieg, wyniki, Zeszyty Naukowe nr 481, „Acta Politica” nr 20, Szczecin 2009, s. 145–164; idem, Wybory samorządowe w powiecie drawskim w latach 2002 i 2006, w: Drawsko Pomorskie i okolice poprzez wieki. Studia i szkice, red. E. Krasucki, Szczecin 2010, s. 157–183; idem, Wybory samorządowe w Kolobrzegu w latach 2002–2006, w: Kolobrzeg i okolice poprzez wieki. Studia i szkice, red. R. Ptaszyński, Szczecin 2010, s. 389–408; idem, Polska scena wyborcza w kraju i regionie zachodniopomorskim w latach 1989–2007, w: Samorząd Województwa – narodziny i zasady funkcjonowania. Doświadczenia województwa zachodniopomorskiego 1998–2008, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Szczecinie z. 1, Szczecin 2010, s. 54–75; idem, Kampanie wyborcze w szczecińskich dziennikach – rok 2010, w: Media lokalne w Szczecinie. Raport z badań mediów lokalnych w Szczecinie w 2010 roku, red. J. Kania i R. Cieślak, Szczecin 2011, s. 190–221; idem, Wybory Prezydenta RP oraz władz samorządowych w Szczecinie w 2010 roku, „Kronika Szczecina 2010”, Szczecin 2011, s. 47–58; idem, Wybory Prezydenta RP oraz do samorządu w Szczecinie w 2010 roku, Zeszyty Naukowe nr 744, „Acta Politica” nr 25, Szczecin 2012, s. 125–149; Wybory samorządowe 2006 w województwie zachodniopomorskim w oczach studentów II roku politologii i europeistyki US, red. P. Chrobak, Szczecin 2007, s. 1–148; Wybory samorządowe w 2002 roku w Szczecinie, red. K. Kowalczyk, Szczecin 2003, s. 1–159; K. Kowalczyk i Ł. Tomczak, Wybory samorządowe w Szczecinie w 2006 roku, Szczecin 2008, s. 1–194; A. Wojtaszak, Wybory samorządowe w województwach szczecińskim, koszalińskim oraz zachodniopomorskim w latach 1990–2002, w: Pomorze Zachodnie w latach 1945–2005. Wybrane problemy polityczne, administracyjne, demograficzne i ekonomiczne, red. K. Kozłowski, Szczecin 2005, s. 223–231.

⁶ Komitet Wyborczy (KW) SLD, KW PSL, KW PO RP, KW PiS, Komitet Wyborczy Wyborców (KWW) Niezależny Ruch Społeczny Zachodniopomorskie (NRSZ), KWW Piotra Krzystka Szczecin dla Pokoleń (PK SDP), KWW Bartłomieja Sochańskiego – „Obudźmy Szczecin” (BS-OS), KW Stowarzyszenia Serce (SS), KWW Małgorzaty Jacyny-Witt (MJW), KW Ruch Przełomu Narodowego (RPN) oraz KWW Marcina Miśniakiewicza (MM). Źródło: na podstawie dokumentów Państwowej Komisji Wyborczej (PKW).

⁷ Patrz szerzej: P. Chrobak, *Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim...*, s. 40, 48.

był na pięć okręgów wyborczych⁸, w których – w przeciwieństwie do 2006 r. – nie zaszły zmiany w liczbie wybieranych radnych⁹.

Przyglądając się kandydatom na prezydenta miasta, można zauważyć, że – podobnie jak w przypadku komitetów wyborczych do RM – z każdą kolejną kampanią ich liczba się zmniejszała. W 2002 r. do fotela prezydenta Szczecina pretendowało trzynaście osób, co stanowiło największą liczbę w skali kraju, w 2006 r. chętnych było jedenastu, a w 2010 r. kandydatów było siedmiu¹⁰. W przeciwieństwie do wyborów z poprzednich lat, w trakcie kampanii żadna z osób nie wycofała swojej kandydatury¹¹. Wśród pretendentów znaleźli się: 1) ubiegający się o reelekcję Piotr Krzystek – zastępca prezydenta Mariana Jurczyka w latach 2002–2004; 2) Anna Nowak, która jako jedyna pełniła przez całą kadencję, w latach 2002–2006, funkcję zastępcy prezydenta M. Jurczyka; 3) Arkadiusz Litwiński – radny RM Szczecina III (1998–2002) oraz IV (2002–2006) kadencji, następnie poseł na Sejm RP V (2005–2007) oraz VI (2007–2010) kadencji; 4) Krzysztof Zaremba – radny RM Szczecina III kadencji (1998–2002), poseł na Sejm RP IV (2001–2005) oraz V kadencji (2005–2007), następnie senator VII (2007–2010) kadencji; 5) Bartłomiej Sochański – radny RM Szczecina I (1990–1994) oraz III (1998–2002) kadencji, prezydent Szczecina w latach 1994–1998, od 2001 r. konsul honorowy Niemiec w Szczecinie; 6) Małgorzata Jacyna-Witt – radna RM Szczecina IV (2002–2006) kadencji, następnie radna SWZ III kadencji (2006–2010); 7) Jędrzej Wijas – radny RM Szczecina IV (2002–2006) oraz V (2006–2010) kadencji¹².

Jak widać, żaden z kandydatów nie był nowicjuszem pod względem stażu w samorządzie, a część osób miała doświadczenie parlamentarne. Była to nowa sytuacja w porównaniu z latami 2002 i 2006, gdzie o fotel prezydenta Szczecina ubiegały się osoby niemające doświadczenia w działalności samorządowej, co nie oznacza, że były gorzej przygotowane (samo pełnienie mandatu radnego nie oznacza nabycia właściwych kompetencji).

⁸ Liczba wybieranych radnych w poszczególnych okręgach wyborczych: nr 1 – 7 radnych, nr 2 – 7 radnych, nr 3 – 5 radnych, nr 4 – 6 radnych oraz nr 5 – 6 radnych.

⁹ P. Chrobak, *Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim...*, s. 48–49.

¹⁰ Małgorzata Jacyna-Witt (KWW MJW), Piotr Krzystek (KWW PK SDP), Arkadiusz Litwiński (KW PO RP), Anna Nowak (KW PSL), Bartłomiej Sochański (KWW BS-OS), Jędrzej Wijas (KW SLD) oraz Krzysztof Zaremba (KW PiS). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

¹¹ Patrz szerzej: P. Chrobak, *Wybory samorządowe 2006 roku...*, s. 199, 208.

¹² Na podstawie dokumentów PKW, Urzędu Miasta Szczecin oraz Kancelarii Sejmu i Senatu RP.

Kampania wyborcza¹³

Zanim doszło do ostatecznego rozstrzygnięcia, jacy pretendenci będą się ubiegać o fotel prezydenta Szczecina, podczas wyłaniania kandydatów doszło do konfliktów wewnątrz trzech największych partii w Szczecinie: PO RP, PiS oraz SLD. Pierwsze starcia zaczęły się już na rok przed wyborami. Jeśli chodzi o samą kampanię, to podobnie jak to miało miejsce w wyborach z lat 2002 i 2006, kampania wyborcza do RM pozostała w cieniu kampanii na prezydenta Szczecina¹⁴.

Na rok przed wyborami samorządowymi w szczecińskiej PO RP unaoczniał się konflikt spowodowany zbliżającymi się wyborami na przewodniczącego partii w Szczecinie oraz w regionie zachodniopomorskim. O przywództwo w Szczecinie rywalizowali stronnicy Sławomira Nitrasa oraz Stanisława Gawłowskiego. Ostatecznie S. Nitras ponownie został wybrany przewodniczącym PO RP w Szczecinie, pokonując P. Krzystka. O fotel przewodniczącego zarządu regionu PO RP (wcześniej funkcję tę pełnił Sebastian Karpiniuk, który zginął w katastrofie lotniczej w Smoleńsku) S. Nitras bez powodzenia walczył z S. Gawłowskim. Rywalizacja była na tyle ostra, że S. Nitras nie tylko nie został przewodniczącym zarządu regionu, ale i nie wszedł w jego skład, co skutecznie osłabiło jego pozycję jako przewodniczącego szczecińskich struktur partii. Nie miał wpływu m.in. na ostateczny kształt list wyborczych zarówno w Szczecinie, jak i w całym regionie zachodniopomorskim¹⁵.

W tym samym czasie toczyła się walka oto, kto zostanie kandydatem PO RP na prezydenta Szczecina. Piotr Krzystek już latem 2009 r. zapowiedział,

¹³ Na temat analizy zainteresowania lokalnych mediów kampanią wyborczą w Szczecinie patrz szerzej: P. Chrobak, *Kampanie wyborcze w szczecińskich dziennikach...*, s. 190–221.

¹⁴ P. Chrobak, *Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku...*, s. 28–50; P. Chrobak, *Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim...*, s. 39–46; P. Chrobak, *Preferencje wyborcze...*, s. 125–127, 131–133; P. Chrobak, *Wybory samorządowe 2006 roku...*, s. 199–216.

¹⁵ J. Kowalewska, *Nowi krytykują Nitrasa*, „GWS” z 8.12.2009; *eadem*, *Oponenci Nitrasa wycięci z PO*, „GWS” z 20.12.2009; Kov, *Politycy Platformy o liście w sprawie Nitrasa*, „GWS” z 9.12.2009; J. Kowalewska, *Gawłowski szefem zachodniopomorskiej PO*, „GWS” z 22.05.2010; *eadem*, *Gawłowski kontra Nitras. Kto wygra?*, „GWS” z 19.05.2010; *eadem*, *Nitras i Gawłowski liczą szable*, „GWS” z 21.05.2010; M. Szczepkowska, *Gawłowski kontra Nitras*, „Kurier Szczeciński” („KS”) z 18.05.2010; *eadem*, *Trzy oka Gawłowskiego*, „KS” z 28.10.2010; J. Kowalewska, *Po zmianach w PO: stronnicy Nitrasa tracą stanowiska*, „GWS” z 15.06.2010; *eadem*, *Nitrasa nie ma w zarządzie zachodniopomorskiej PO*, „GWS” z 6.07.2010; *eadem*, *Uchwały jak lojalki*, „GWS” z 12.07.2010.

że zamierza ubiegać się o reelekcję. Mimo początkowej dobrej współpracy, doszło do konfliktu między P. Krzystkiem a S. Nitrasem, głównie na tle obsady stanowisk. W tej sytuacji S. Nitras przeforsował wybór kandydata PO RP na prezydenta miasta przez organizację prawyborów, co miało osłabić pozycję P. Krzystka. Jak łatwo było przewidzieć, P. Krzystek odmówił udziału w prawyborach, uznając, że jako dotychczasowy prezydent z ramienia PO RP jest naturalnym kandydatem tego ugrupowania. Do udziału zgłosili się poseł A. Litwiński oraz radna Urszula Pańska – z rywalizacji zwycięsko wyszedł A. Litwiński. Stronnicy S. Nitrasa poparli kandydaturę A. Litwińskiego, a zwolennicy S. Gawłowskiego (który był przeciwny organizacji prawyborów) opowiedzieli się za kandydaturą P. Krzystka. Rozwiązanie tej patowej sytuacji nastąpiło po tym, jak P. Krzystek utracił poparcie S. Gawłowskiego – przyczyną miały być kontakty P. Krzystka z Arturem Balazsem. W wyniku tego A. Litwiński został oficjalnym kandydatem PO RP na prezydenta Szczecina, a P. Krzystek ogłosił, iż wystartuje jako kandydat własnego komitetu¹⁶.

Oficjalne rozpoczęcie kampanii prezydenckiej A. Litwińskiego nastąpiło 30 września w holu Muzeum Narodowego przy Wałach Chrobrego w Szczecinie. W spotkaniu uczestniczyli m.in. S. Nitras oraz S. Gawłowski na znak zakończenia konfliktu (miała ich pogodzić kandydatura A. Litwińskiego).

Jeśli chodzi o kandydatów na radnych, to PO RP w weekend 8–10 października zaprezentowała swoich liderów list wyborczych do RM Szczecina. Zainteresowanie mogła wzbudzić kandydatura Jana Stopyry, długoletniego działacza PZPR i SLD. Listy zostały najpierw zaakceptowane przez zarząd powiatu (w którym większość głosów miał S. Nitras), a następnie przez zarząd regionu (zdominowany przez zwolenników S. Gawłowskiego). Jednak decyzją

¹⁶ Kov, *Koła PO ruszyły za Krzystkiem*, „GWS” z 11.12.2009; J. Kowalewska, *Kto wystąpi przeciwko Nitrasowi?*, „GWS” z 11.02.2010; *eadem*, *Nitras wygrał. Krzystek przegrał, żeby odejść z PO?*, „GWS” z 28.03.2010; M. Adamowska, *Litwiński kandydatem na kandydata. Co dalej?*, „GWS” z 25.03.2010; A. Zadworny, *Prawyborcy w PO. Podzielona Platforma*, „GWS” z 5.06.2010; J. Kowalewska, *W PO iskrzy. „Brak Sławka w zarządzie to błąd”*, „GWS” z 7.07.2010; M. Adamowska, Kov, *Po prawyborach w PO. Kto będzie kandydował?*, „GWS” z 16.07.2010; Kov, *Krzystek – Litwiński: 150 do 164*, „GWS” z 24.07.2010; J. Kowalewska, *PO: kłótnia o podpisy dla Krzystka*, „GWS” z 31.07.2010; Kov, *Powiatowa PO stawia na Litwińskiego*, „GWS” z 31.07.2010; J. Kowalewska, *Gawłowski i Krzystek kontratakują*, „GWS” z 2.08.2010; *eadem*, *Dlaczego Platforma miała dość Piotra Krzystka?*, „GWS” z 21.09.2010; A. Zadworny, *Litwiński kandydatem PO na prezydenta*, „GWS” z 18.09.2010; J. Ziębka, *Krzystek: będę ubiegał się o reelekcję*, „GWS” z 19.09.2010; Az, *Co Krzystek ma wspólnego z Balazsem?*, „GWS” z 21.09.2010.

zarządu regionu kilku kandydatom uchodzącym za sympatyków S. Nitrasa obniżono miejsca na listach. Z kolei 21 października PO RP zaprezentowała liderów list do SWZ¹⁷. Należy podkreślić, że w końcówce kampanii członkowie PO skupili się przede wszystkim na krytyce P. Krzystka¹⁸.

Piotr Krzystek swój Komitet Wyborczy Wyborców Piotra Krzystka „Szczecin dla Pokoleń” zarejestrował 29 września, a 10 października zaprezentował liderów list wyborczych do RM Szczecina¹⁹. Warto zwrócić uwagę, że na konferencji 4 listopada P. Krzystek skrytykował wszystkich kandydatów na prezydenta miasta poza Anną Nowak, zarzucając im, że w trakcie kampanii wyborczej mówili o Szczecinie wyłącznie źle, co – jego zdaniem – mogło mieć negatywny wpływ na frekwencję wyborczą²⁰.

Podobnie jak w PO RP, także w PiS pojawił się problem z wyborem kandydata na prezydenta miasta. 21 września 2009 r. na antenie Polskiego Radia Szczecin (PRS) poseł Joachim Brudziński oświadczył, że rozważa swój start w wyborach na prezydenta Szczecina (w marcu 2010 r. wycofał się z tego pomysłu). Oświadczenie to było o tyle zaskakujące, że do tej pory można było przypuszczać, że kandydatką na prezydenta miasta będzie radna SWZ – M. Jacyna-Witt, która już kilka miesięcy przed wypowiedzią J. Brudzińskiego ogłosiła, że zamierza ubiegać się o ten urząd. Mimo że jako bezpartyjna była przewodniczącą klubu radnych PiS w SWZ, to nigdy oficjalnie nie otrzymała poparcia tego ugrupowania dla swojej kandydatury²¹.

W wyniku konfliktu między radnymi PO RP a prezydentem miasta w prasie lokalnej pojawiły się spekulacje, że P. Krzystek mógłby się ubiegać o reelekcję jako kandydat PiS. Szybko zostały one zdementowane przez lokalnych liderów tego ugrupowania, którzy stwierdzili, że najprawdopodobniej ich

¹⁷ M. Szczepkowska, *Sielanka w Platformie*, „KS” z 1.10.2010; J. Kowalewska, *Litwiński stanie przy Tusku. A Krzystka odkleją*, „GWS” z 1.10.2010; As, *„Jedynki” Krzystka*, „jedynki” PO, „KS” z 11.10.2010; A. Łukaszuk, *Platforma do rady miasta. Kto w górę list, kto w dół*, „GWS” z 12.10.2010.

¹⁸ Ma, *Jak dobrze mówić źle o Krzystku. Instrukcja PO*, „GWS” z 19.11.2010.

¹⁹ Ma, *Piotr Krzystek startuje pod hasłem Szczecin dla Pokoleń*, „GWS” z 29.09.2010; As, *„Jedynki” Krzystka...*; Kov, *Oto jedynki Piotra Krzystka*, „GWS” z 10.10.2010.

²⁰ Mir, *Kampania przy sesji*, „KS” z 5.11.2010; Ma, *Krzystek apeluje o dobre słowo*, „GWS” z 4.11.2010.

²¹ J. Kowalewska, *Kolejka do prezydenckiego fotela*, „GWS” z 22.09.2009; M. Adamowska, *Litwiński...*

kandydatką zostanie M. Jacyna-Witt. Ostatecznie walka o to, kto będzie kandydatem PiS rozegrała się między M. Jacyną-Witt a K. Zarembą, który 27 stycznia 2010 r. ogłosił, że będzie ubiegać się o fotel prezydenta Szczecina. 1 sierpnia M. Jacyna-Witt zrezygnowała z kierowania klubem radnych PiS i ogłosiła, że startuje ze swoim autorskim programem. Jednocześnie zwróciła się do PiS o poparcie jej kandydatury – decyzją władz partii odpowiedź była negatywna. Wówczas ogłosiła, że wystartuje jako kandydatka niezależna i napisała list otwarty do J. Brudzińskiego, w którym obwiniła go za zły wizerunek ugrupowania oraz że PiS ma słabszą pozycję w regionie zachodniopomorskim niż PO RP. W tej sytuacji kandydatem PiS został K. Zaremba (popierany przez J. Brudzińskiego), który 23 lipca został członkiem klubu parlamentarnego PiS. Jednogłośnie decyzja zapadła 4 września podczas obrad rady regionalnej PiS²². Konwencja wyborcza PiS na Pomorzu Zachodnim odbyła się 23 października w Filharmonii Szczecińskiej, na której obecny był prezes partii Jarosław Kaczyński. Na spotkaniu zaprezentowano m.in. liderów list do RM Szczecina oraz do SWZ²³.

M. Jacyna-Witt swój komitet wyborczy zarejestrowała 27 września, a 7 października ogłosiła, iż zamierza ubiegać się o fotel prezydenta miasta pod hasłem: „Prezydent dla ludzi” oraz przedstawiła najważniejszych kandydatów do RM Szczecina. Z kolei 11 października omówiła swój 62-punktowy program wyborczy o nazwie *Program dla Szczecina*, a 23 października w kinie „Pionier” zaprezentowała liderów list²⁴.

Trzecim ugrupowaniem, w którym wystąpił problem z wyborem kandydata na prezydenta Szczecina, był SLD. W październiku 2009 r. Jacek Piechota

²² Pol, *Zaremba chce być prezydentem*, „GWS” z 27.01.2010; J. Kowalewska, *PiS wybiera Jacynę-Witt, nie chce Krzystka*, „GWS” z 13.05.2010; *eadem*, *Jacyna-Witt kontra Zaremba*, „GWS” z 28.06.2010; Kov, *Jacyna-Witt rezygnuje i żąda od PiS jasnej deklaracji*, „GWS” z 2.08.2010; J. Kowalewska, *Brudziński: Jacyna-Witt nie dostanie poparcia*, „GWS” z 3.08.2010; *eadem*, *MJW oficjalnie wystartowała*, „GWS” z 3.08.2010; *eadem*, *Atak Jacyny-Witt na Brudzińskiego*, „GWS” z 24.08.2010; M. Adamowska, *Wybory prezydenta Szczecina. PiS stawia na Zarembę*, „GWS” z 5.09.2010.

²³ M. Szczepkowska, *Kaczyński o rurze*, „KS” z 25.10.2010; Yach, Kov, *Kaczyński: Gdybyśmy wygrali, tej rury by tu nie było*, „GWS” z 23.10.2010.

²⁴ Mp, *Wybory: Komitet wyborczy Jacyny-Witt zarejestrowany*, „Głos Szczeciński” („GS”) z 29.09.2010; Kov, *Komitet Małgorzaty Jacyny-Witt*, „GWS” z 29.09.2010; Mir, *Jacyna-Witt dla ludzi*, „KS” z 8.10.2010; Az, *Jacyna-Witt jak Thatcher*, „GWS” z 8.10.2010; J. Kowalewska, *Komitet Jacyny-Witt: celebrytom dziękujemy*, „GWS” z 24.10.2010; M. Górka, *Małgorzata Jacyna-Witt i jej 62 punkty dla Szczecina*, „GWS” z 11.10.2010.

ogłosił, mimo wcześniejszych spekulacji prasowych, że nie zamierza ubiegać się o prezydenturę w Szczecinie. Miesiąc wcześniej Bartosz Arłukowicz – bezpartyjny (wcześniej członek SdPL) poseł zasiadający w klubie Lewicy – oznajmił, że poważnie zastanawia się nad startem w wyborach na prezydenta Szczecina. Jednak już w lutym 2010 r. stwierdził, że dopiero po zakończeniu pracy w komisji śledczej²⁵ podejmie ostateczną decyzję. Swoje stanowisko podtrzymał jeszcze w lipcu, w wyniku czego szczecińscy członkowie SLD zaczęli rozważać kandydaturę radnego Jędrzeja Wijasa. Jednocześnie zażądali, aby B. Arłukowicz określił swoje stanowisko do 11 sierpnia. W tym dniu Arłukowicz poinformował, że jednak nie wystartuje, co spotkało się z negatywną reakcją szczecińskiego SLD. Tym samym kandydatem został J. Wijas²⁶. Inauguracja kampanii wyborczej SLD na Pomorzu Zachodnim, pod ogólnopolskim hasłem „Człowiek, dom, praca”, odbyła się 14 października w restauracji Jachtowa na Gocławiu²⁷.

Kolejnym kandydatem walczącym o stanowisko prezydenta Szczecina był Bartłomiej Sochański. Pierwsze spekulacje na temat jego ewentualnego startu pojawiły się już we wrześniu 2009 r. Jednak sam zainteresowany długo unikał odpowiedzi. Ostatecznie swój start ogłosił 8 września 2010 r., zapowiadając, że będzie kandydatem niezależnym. Swój Komitet Wyborczy Wyborców Bartłomieja Sochańskiego – „Obudźmy Szczecin” zarejestrował 24 września, a 14 października oficjalnie rozpoczął kampanię wyborczą. 19 października zaprezentował liderów list wyborczych do RM Szczecina²⁸.

²⁵ W „GWS” czytamy: *Kandydatem SLD na prezydenta Szczecina miał być z kolei Bartosz Arłukowicz – lekarz, były radny Szczecina, niegdyś zwycięzca programu „Agent”, jedna z bardziej znanych obecnie twarzy lewicy. Jego gwiazda rozbłysła, gdy jako przedstawiciel SLD wszedł do hazardowej komisji śledczej. Wysłał go tam szef partii Grzegorz Napieralski, licząc, że w ten sposób wzrosną szanse Arłukowicza na wygraną w Szczecinie*, cyt. za: J. Kowalewska, *Arłukowicz powalczy o prezydenturę?*, „GWS” z 25.02.2010.

²⁶ J. Kowalewska, *Piechota nie będzie prezydentem Szczecina*, „GWS” z 5.10.2009; *eadem*, *SLD: Liczymy na pana, pośle Arłukowicz*, „GWS” z 28.07.2010; *eadem*, *SLD gorączkowo szuka dublera Bartosza Arłukowicza*, „GWS” z 6.08.2010; *eadem*, *SLD stawia ultimatum Arłukowiczowi*, „GWS” z 10.08.2010; *eadem*, *Arłukowicz nie chce zsyłki do Szczecina*, „GWS” z 11.08.2010.

²⁷ Mg, *Morska lewica. SLD rusza z kampanią*, „GWS” z 15.10.2010.

²⁸ J. Kowalewska, *Sochański: Czy startuję, powiem w listopadzie*, „GWS” z 8.10.2009; A. Zadworny, *Sochański rozpoczyna kampanię z budzikiem*, „GWS” z 9.09.2010; Ma, *Kto popiera Bartłomieja Sochańskiego*, „GWS” z 24.09.2010; As, *Kontener Sochańskiego*, „KS” z 15.10.2010; As, *Drzemka elit*, „KS” z 20.10.2010; Tm, Ak, *Bartnik, Nadolski... Oto kandydaci Sochańskiego*, „GWS” z 19.10.2010.

Ostatnim pretendentem do prezydenckiego fotela była Anna Nowak. Już na początku sierpnia 2010 r. prezydium zarządu miejskiego PSL jednogłośnie podjęło uchwałę, że kandydatem na prezydenta Szczecina zostanie bezpartyjna A. Nowak. Inauguracja kampanii wyborczej odbyła się 30 września, na której przedstawiono kandydatkę oraz liderów list wyborczych do RM Szczecina²⁹.

Wyniki

Podobnie jak w 2006 r., zwycięzcą wyborów została PO RP. Partia ta ponownie zdobyła 15 mandatów, czyli o jeden mniej niż było konieczne do samodzielnego rządzenia. Jednocześnie tak samo jak w wyborach poprzednich, drugą pozycję utrzymało PiS, z tą różnicą, że straciło – w porównaniu z wyborami z 2006 r. – trzy mandaty (w 2010 r. uzyskało ich siedem). Także SLD zajęło trzecie miejsce i tak samo jak cztery lata wcześniej wywalczyło sześć mandatów, z tym, że w 2006 r. SLD wchodził w skład centrolewicowej koalicji SLD+SDPL+PD+UP – Lewica i Demokraci (LiD). W przeciwieństwie do 2006 r., w 2010 r. w RM Szczecina, oprócz trzech komitetów partyjnych, pojawiła się reprezentacja dwóch komitetów bezpartyjnych – P. Krzystka oraz M. Jacyny-Witt. Mimo że komitet B. Sochańskiego łącznie zdobył więcej głosów niż M. Jacyny-Witt, to jednak w poszczególnych okręgach wyborczych – w przeciwieństwie do komitetu M. Jacyny-Witt – nie miał na tyle silnego poparcia, by wziąć udział w podziale mandatów³⁰. Wyniki wyborów do RM Szczecina zaprezentowano w tabeli 1.

²⁹ Kov, *PSL postawiło na Annę Nowak*, „GWS” z 4.08.2010; Masz, *PSL posprząta Szczecin*, „KS” z 1.10.2010; Jaz, *Co chce zrobić Anna Nowak, jak zostanie prezydentem*, „GWS” z 30.09.2010.

³⁰ Obwieszczenie Komisarza Wyborczego w Szczecinie z dnia 23 listopada 2010 r. o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa zachodniopomorskiego; P. Chrobak, *Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku...*, s. 37–39.

Tabela 1

Wyniki wyborów do Rady Miasta Szczecina w 2010 r.

Nazwa komitetu	Okręg wyborczy	Imię i nazwisko	Uzyskane głosy		Procent głosów		Miejsce na liście
			kandydata	komitetu	kandydata	komitetu	
1	2	3	4	5	6	7	8
KW PO RP	I	Tomasz Grodzki	1927	38 510	7,84	33,40	1
		Joanna Bródka	1714		6,97		4
		Władysław Dzikowski	1381		5,62		2
	II	Urszula Pańska	2317		9,54		1
		Jolanta Balicka	1461		6,01		2
		Łukasz Tyszler	1078		4,44		3
	III	Bazyli Baran	1910		10,58		1
		Maria Herczyńska	1381		7,65		2
		Jan Stopyra	866		4,80		3
	IV	Jerzy Sieńko	2566		9,92		1
		Grażyna Zielińska	2130		8,23		3
		Marcin Paluch	1471		5,69		4
	V	Jan Posłuszny	1816		8,08		1
		Arkadiusz Marchewka	1644		7,31		4
		Judyta Lemm	1278		5,68		2
KW PiS	I	Stefania Biernat	2557	23 774	10,40	20,62	1
	II	Artur Szałabawka	2140		8,81		1
		Witold Dąbrowski	799		3,29		3
	III	Tomasz Hinc	2007		11,12		1
	IV	Marek Duklanowski	1669		6,45		3
		Piotr Jana	1405		5,43		1
V	Leszek Duklanowski	2167	9,64	1			
KW SLD	I	Henryk Jerzyk	1674	20 377	6,81	17,67	3
		Jędrzej Wijas	1496		6,09		1
	II	Marcin Napieralski	2054		8,46		1
	III	Adam Kozłowski	980		5,43		1
	IV	Dawid Krystek	1508		5,83		1
V	Piotr Kęsik	1943	8,64	1			
KWW PK SDP	I	Marek Kolbowicz	1006	12 472	4,09	10,82	1
	V	Piotr Krzystek*	1516		6,74		1

1	2	3	4	5	6	7	8
KWW MJ-W	II	Małgorzata Jacyna-Witt	2007	6 753	8,26	5,86	1
KWW BS-OS	----	----	----	8 495	----	7,37	----
KW PSL	----	----	----	2 847	----	2,47	----
KWW NRSZ	----	----	----	890	----	0,77	----
KW SS	----	----	----	557	----	0,48	----
KW RPN	----	----	----	336	----	0,29	----
KWW MM	----	----	----	278	----	0,24	----

* Po wygraniu wyborów na prezydenta Szczecina zrezygnował z mandatu, a jego miejsce zajęła Maria Liktoras.

Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

W Szczecinie z 318 488 osób uprawnionych do oddania głosu udział w wyborach wzięło 119 414 wyborców, co dało frekwencję na poziomie 37,45%. Tak więc w 2010 r. spadło zainteresowanie wyborami o 5,40% w stosunku do wyborów z 2006 r., natomiast wzrosło o 5,30% w porównaniu z 2002 r. Najwyższą frekwencję odnotowano w okręgu IV, podobnie jak w latach 2006 i 2002, natomiast najniższa wystąpiła w okręgu II, tak jak w 2006 r. (w 2002 r. najniższa frekwencja wystąpiła w okręgu I). Dokładne dane zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2

Frekwencja w wyborach do Rady Miasta Szczecina w latach 2002–2010

Numer okręgu wyborczego	Frekwencja w roku (%)		
	2002	2006	2010
I	29,35	41,34	36,06
II	31,20	41,05	35,24
III	32,34	41,59	36,01
IV	35,53	47,52	42,06
V	32,57	42,86	38,05
Suma	32,15	42,85	37,45

Źródło: jak pod tabelą 1.

Zwycięzcą pierwszej tury wyborów na prezydenta Szczecina – podobnie jak w 2006 r. – został P. Krzystek. Z tą jednak różnicą, że w wyborach poprzednich startował jako kandydat ugrupowania Donalda Tuska, a w 2010 r. jako kandydat niezależny, z własnego komitetu. Na drugim miejscu znalazł się reprezentant PO RP – A. Litwiński, ze stratą 5,30% do faworyta. W tej sytuacji w drugiej turze wyborów spotkali się kandydaci, którzy w dużej mierze zabiegali o ten sam elektorat. P. Krzystek po zwycięstwie w 2006 r. został członkiem PO RP oraz przez całą swoją kadencję – aż do momentu wystawienia kandydatury A. Litwińskiego – cieszył się poparciem tego ugrupowania. Wśród pozostałych kandydatów dość dobrym wynikiem mogli się pochwalić K. Zaremba, B. Sochański oraz M. Jacyna-Witt, natomiast J. Wijas i A. Nowak zdobyli poniżej 10,00% poparcia (tabela 3).

Jak widać żadnemu z trzech ugrupowań – PO RP, PiS oraz SLD – cieszących się w Szczecinie największą popularnością, konflikty wewnętrzne towarzyszące wyłanianiu kandydata na prezydenta nie wyszły na dobre. Konflikt w ugrupowaniu J. Kaczyńskiego doprowadził do tego, że M. Jacyna-Witt – która wydawała się naturalną kandydatką partii – utworzyła własny komitet, a oficjalnym pretendentem PiS został kojarzony wcześniej z PO RP oraz Libertasem – K. Zaremba. Sytuacja ta mogła doprowadzić do tzw. rozmycia się głosów między zwolennikami obu kandydatów, gdyż zabiegali oni o poparcie m.in. elektoratu PiS.

W przypadku SLD problem pojawił się, gdy przygotowywany – m.in. w tym celu zasiadał jako reprezentant SLD w komisji śledczej mającej wyjaśnić tzw. aferę hazardową – do roli kandydata na prezydenta miasta B. Arłukowicz, mimo usilnych nalegań, w ostatniej chwili odmówił startu. Spowodowało to, że SLD musiał w bardzo szybkim tempie znaleźć nowego kandydata. Dodatkowym kłopotem był fakt, iż szczecińska lewica nie miała innego kandydata cieszącego się tak dużą popularnością jak Arłukowicz, aby móc realnie powalczyć o prezydenturę w mieście. W tej sytuacji kandydatem został młody radny J. Wijas – przewodniczący klubu radnych SLD w RM Szczecina, który zajął przedostatnie miejsce. Można założyć, że w sytuacji, gdyby kandydatem został B. Arłukowicz, SLD miałyby szansę wprowadzić swojego kandydata do drugiej tury.

Sytuacja w PO RP zostanie omówiona w uwagach końcowych.

Tabela 3

Wyniki pierwszej tury wyborów na Prezydenta Miasta Szczecina w 2010 r.

Imię i nazwisko	Nazwa komitetu zgłaszającego	Liczba głosów	Procent głosów	Wybrany	Uczestniczył w drugiej turze
Piotr Krzystek	KWW PK SDP	31 321	26,55	nie	tak
Arkadiusz Litwiński	KW PO RP	25 066	21,25	nie	tak
Krzysztof Zaremba	KW PiS	21 096	17,89	nie	nie
Bartłomiej Sochański	KWW BS-OS	13 740	11,65	nie	nie
Małgorzata Jacyna-Witt	KWW MJW	13 305	11,28	nie	nie
Jędrzej Wijas	KW SLD	11 307	9,59	nie	nie
Anna Nowak	KW PSL	2 113	1,79	nie	nie

Źródło: jak pod tabelą 1.

Kampania wyborcza przed ponownym głosowaniem

Jeszcze przed pierwszym głosowaniem szczecińscy radni z PO RP, zanim minęła kadencja RM, na sesji 25 października zażądali (w tej sprawie RM przyjęła stanowisko) od prezydenta P. Krzystka listy wszystkich przegranych przez miasto procesów z ostatnich dwóch lat. Prezydent zapowiedział, że listę zaprezentuje dopiero nowej RM, dlatego nowo wybrani radni z PO RP domagali się jej ujawnienia jeszcze przed sesją inauguracyjną RM Szczecina i ponownym głosowaniem³¹.

Na konferencji 24 listopada P. Krzystek stwierdził, że nowo wybrani radni z list PO RP muszą określić, czy chcą działać dla dobra miasta, czy wykonywać polecenia S. Nitrasa. W ten sposób prezydent nawiązał do słów przewodniczącego szczecińskiej PO RP, który stwierdził, że jeżeli P. Krzystek wygra wybory, to radni PO nie będą wspierać jego działań³². Ta wypowiedź

³¹ M. Winconeck, *Złaknieni informacji*, „KS” z 22.11.2010; Mp, *Radni PO wypowiadają się ostro o Krzystku. Zarzucają mu łamanie prawa*, „GS” z 25.10.2010; M. Winconeck, *PO: dziwne ruchy Krzystka*, „KS” z 1.12.2010; J. Kowalewska, *Wyborcze tarcia w radzie miasta. PO naciera na Krzystka*, „GWS” z 25.10.2010; Mrk, *PO atakuje Krzystka*, „GWS” z 18.11.2010.

³² Masz, *Krzystek o kanapie Nitrasa*, „KS” z 25.11.2010. Patrz też: Mp, *Krzystek apeluje do radnych PO: Musicie wybrać czy chcecie służyć miastu, czy Nitrasowi*, „GS” z 24.11.2010; Ak, *Krzystek pyta radnych PO*, „GWS” z 24.11.2010; Pl, *Radni PO kontratakują: Piotr Krzystek skłóca*, „GWS” z 25.11.2010.

27 listopada spotkała się z krytyką A. Litwińskiego, który stwierdził, że nie można krytykować radnych tylko dlatego, że mają odmienne zdanie³³.

Jak odnotowano w szczecińskiej prasie, przed ponownym głosowaniem PO RP nasiliła kampanię negatywną przeciwko P. Krzystkowi. Chodziło o „Gazetę Poranną” rozdawaną przez sztab wyborczy ugrupowania Donalda Tuska, w której poddawano krytyce działania P. Krzystka i osób z nim związanych³⁴. W kampanię włączyli się także radni PO RP³⁵.

Przed ponownym głosowaniem rozpoczęły się zabiegi zarówno A. Litwińskiego, jak i P. Krzystka o pozyskanie poparcia kandydatów z pierwszej tury. A. Litwiński 24 listopada zyskał poparcie M. Jacyny-Witt, która swoją decyzję ogłosiła na wspólnej konferencji prasowej. Jednocześnie zastrzegła, że nie oznacza to, iż popiera PO RP, tylko jej kandydata ze względu na zbieżność programów wyborczych³⁶. Drugą byłą kandydatką, która wsparła A. Litwińskiego, była A. Nowak. Swoje poparcie ogłosiła 26 listopada również na wspólnej konferencji prasowej. PSL natomiast swoje poparcie dla A. Litwińskiego ogłosiło już 24 listopada, stwierdzając, że PSL wraz z PO RP tworzy koalicję na szczeblu rządowym oraz w większości samorządów, dlatego naturalne jest ich poparcie dla pretendenta PO, kiedy ten nie rywalizuje z ich kandydatem³⁷. Trzecim byłym kandydatem, który poparł A. Litwińskiego, był J. Wijas; również i ta informacja została ogłoszona na wspólnej konferencji

³³ Masz, *Szczecin przed II turą*, „KS” z 29.11.2010; As, *Deklaracje Litwińskiego*, „KS” z 30.11.2010; Mk, *Arkadiusz Litwiński obiecał kibicom stadion na 25 tys. osób*, „GS” z 27.11.2010.

³⁴ Masz, *Szczecin przed II...*; Mp, *PSL i Nowak za Litwińskim. Krzystek oburzony na ulotkę*, „GS” z 26.11.2010.

³⁵ Mp, *Prezydent odpowiada na zarzuty w sprawie szwagra: radni trafili kulą w plot*, „GS” z 30.11.2010; Mp, *Krzystek, szwagier i ul. Łączna. Platforma pyta prezydenta*, „GS” z 30.11.2010; M. Wincone, *Krzystek, szwagier i PO*, „KS” z 2.12.2010; Kov, *Krzystek: PO uderza w moją rodzinę*, „GWS” z 30.11.2010; Az, *Radni PO tylko pytali o działkę szwagra przy Łącznej*, „GWS” z 1.12.2010; Mp, *Radni PO chcą przeprosin od Krzystka za brudną kampanię*, „GS” z 30.11.2010; Kov, Tm, *Czy kandydat Krzystek jest partyjny, czy bez?*, „GWS” z 30.11.2010.

³⁶ A. Sasinowski, *Jacyna-Witt wspiera Litwińskiego*, „KS” z 25.11.2010; Mk, *Małgorzata Jacyna-Witt popiera Arkadiusza Litwińskiego*, „GS” z 24.11.2010; Az, *Jacyna-Witt poparła Litwińskiego*, „GWS” z 24.11.2010.

³⁷ Masz, *Szczecin przed II...*; Mp, *PSL i Nowak za Litwińskim...*; J. Kowalewska, *PSL za Litwińskim, Krzystek rozmawia z Jacyną*, „GWS” z 24.11.2010; Az, *Anna Nowak wspiera Litwińskiego*, „GWS” z 27.11.2010.

prasowej, która się odbyła 27 listopada. Z kolei A. Litwiński zapowiedział, że jeżeli wygra wybory, to J. Wijas zostanie jego zastępcą odpowiedzialnym za kulturę i sprawy społeczne. Można to było odczytać jako zapowiedź koalicji między PO RP a SLD w nowej RM. Informacja ta nie spotkała się jednak z entuzjastycznym przyjęciem radnych PO³⁸, a także P. Krzystka. Jeszcze tego dnia P. Krzystek ostatecznie zrezygnował z członkostwa w ugrupowaniu D. Tuska, gdyż – jak stwierdził – nie spodobało mu się handlowanie stanowiskami w zamian za poparcie³⁹. W odpowiedzi A. Litwiński ogłosił, że jako prezydent miasta będzie chciał stworzyć szerokie porozumienie między jak największą liczbą radnych z różnych środowisk politycznych, aby usprawnić w ten sposób rządzenie Szczecinem⁴⁰. Należy jeszcze dodać, że 27 listopada A. Litwińskiego wsparła Partia Kobiet Regionu Zachodniopomorskiego⁴¹.

Piotr Krzystek 2 grudnia otrzymał poparcie K. Zaremby, który, uzasadniając swoją decyzję, odniósł się do tego, że A. Litwiński jest sterowany przez koszalińskie struktury PO RP⁴². PiS, jak ogłosił lider tej formacji w Szczecinie – Leszek Dobrzyński, nie udzieliło poparcia żadnemu z kandydatów, zachęcało jednak swoich zwolenników do pójścia na wybory⁴³. Z kolei B. Sochański nie opowiedział się za żadnym z pretendentów⁴⁴.

W drugiej turze A. Litwińskiego wsparł także D. Tusk, który 28 listopada przyjechał do Szczecina na konwencję regionalną PO RP, którą zorganizowano na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US. Oprócz kandydata

³⁸ Mp, *Wijas popiera Litwińskiego. Za stanowisko zastępcy prezydenta*, „GS” z 27.11.2010; Mpr, Pau, *Litwiński: Wijas zgodził się być moim zastępcą*, „GWS” z 27.11.2010; M. Adamowska, *Radni PO: Nie ma koalicji z SLD*, „GWS” z 1.12.2010.

³⁹ Masz, *Szczecin przed II...*; Mp, *Piotr Krzystek rzuca Platformę. Przez koalicję PO-SLD. „Od dziś boję się o Szczecin”*, „GS” z 27.11.2010; Pau, Mpr, *Krzystek: definitywnie odchodzę z PO*, „GWS” z 27.11.2010.

⁴⁰ Mp, *Litwiński odpowiada Krzystkowi na ostry list*, „GS” z 28.11.2010.

⁴¹ M. Rudnicki, *Litwiński i kobiety. Kandydat PO na prezydenta Szczecina otrzymał dwie niebieskie róże*, „GS” z 27.11.2010.

⁴² Mp, *Zaremba ostro o Litwińskim: koszalińska marionetka*, „GS” z 2.12.2010; M. Szczepkowska, *Zaremba straszy Nitrasem*, „KS” z 3.12.2010; Jaz, *Litwiński: Zaremba nie jest konsekwentny*, „GWS” z 2.12.2010; Mg, *Zaremba: głosujcie na Krzystka*, „GWS” z 2.12.2010.

⁴³ Masz, *PiS nie poprze w drugiej turze*, „KS” z 2.12.2010; M. Adamowska, *PiS nie popiera nikogo. Daje wybór wyborcom*, „GWS” z 1.12.2010.

⁴⁴ Mp, *Dziś decyzja Krzysztofa Zaremby. Albo Krzystek, albo Litwiński, albo nikt*, „GS” z 29.11.2010; B. Sochański, *Sochański: nie powiem na kogo głosować*, „GWS” z 29.11.2010.

w Szczecinie, premier promował pretendentów PO RP w Koszalinie (Piotra Jedlińskiego) oraz Kołobrzegu (Janusza Gromka)⁴⁵. Drugą osobą, która wsparła A. Litwińskiego, był minister sprawiedliwości Krzysztof Kwiatkowski, który 30 listopada gościł w Szczecinie⁴⁶.

28 listopada P. Krzystek spotkał się po raz pierwszy w kampanii z mieszkańcami Szczecina. Miało to miejsce przed wejściem do nowo otwartego Centrum Handlowego Molo. Kandydaturę P. Krzystka zachwalał także olimpijczyk Marek Kolbowicz. Zdaniem M. Rudnickiego – redaktora „Głosu Szczecińskiego” („GS”) – P. Krzystek spotkał się z dużym i życzliwym zainteresowaniem ludzi⁴⁷.

Z kandydatami na prezydenta odbyły się dwie debaty. Pierwsza została zorganizowana 2 grudnia przez redakcję „GS” i PRS⁴⁸, a dzień później – przez redakcję „Gazety Wyborczej” („GW”)⁴⁹.

Wyniki ponownego głosowania

Zdecydowanym zwycięzcą drugiej tury wyborów, a tym samym prezydentem Szczecina, został P. Krzystek, który 5 grudnia pokonał A. Litwińskiego różnicą 22,84% głosów⁵⁰. P. Krzystek prowadził także w sondażach przeprowadzonych przed obiema turami wyborów przez Pentor, TNS OBOP, PBS DGA, Wyższą Szkołę Humanistyczną w Szczecinie oraz Spektrum Consulting⁵¹. Wyniki drugiej tury zaprezentowano w tabeli 4.

⁴⁵ Masz, *Szczecin przed II...*; PAP, *Donald Tusk na konwencji PO w Szczecinie*, „GS” z 28.11.2010; M. Rudnicki, *Donald Tusk w Szczecinie. Premier poparł Litwińskiego podczas konwencji PO*, „GS” z 28.11.2010; *idem*, *To był ostatni przedwyborczy weekend. Tusk z Litwińskim, Kolbowicz z Krzystkiem*, „GS” z 29.11.2010; M. Górka, *Donald Tusk wsparł Litwińskiego, Jedlińskiego i Gromka*, „GWS” z 29.11.2010.

⁴⁶ Masz, *Poparcie od ministra*, „KS” z 1.12.2010; Tm, *Minister Kwiatkowski: Kandydacie, nie krytykuj rządu!*, „GWS” z 30.11.2010.

⁴⁷ M. Rudnicki, *Krzystek szukał poparcia na Molo*, „GS” z 28.11.2010; *idem*, *To był ostatni...*

⁴⁸ B. Skarul, *Debata Krzystek – Litwiński. Nie patrzyli sobie w oczy*, „GS” z 3.12.2010.

⁴⁹ Az, *Debata w „Gazecie Wyborczej”. Krzystek kontra Litwiński*, „GWS” z 3.12.2010.

⁵⁰ Na podstawie danych PKW.

⁵¹ Ag, *Piotr Krzystek prowadzi*, „KS” z 3.12.2010; W. Jachim, *Litwiński i Krzystek najbliżej fotela prezydenta*, „GWS” z 25.10.2010; A. Kraśnicki jr, *Piotr Krzystek prowadzi w swoim sondażu*, „GWS” z 14.11.2010; Mpr, *Sondaż TVP. Krzystek wygrywa w cuglach*, „GWS” z 16.11.2010; J. Połowniak, *Nowy sondaż: Krzystek wyprzedził Litwińskiego*, „GWS” z 17.11.2010; Ma, *Sondaż dla TVP: 58 proc. Krzystek, 42 proc. Litwiński*, „GWS” z 2.12.2010; J. Połowniak, *Ostatni sondaż przed drugą turą: prezydent na drugi raz?*, „GWS” z 3.12.2010.

Tabela 4

Wyniki drugiej tury wyborów Prezydenta Miasta Szczecina w 2010 r.

Imię i nazwisko	Nazwa komitetu zgłaszającego	Liczba głosów	Procent głosów	Wybrany
Piotr Krzystek	KWW PK SDP	49 857	61,42	tak
Arkadiusz Litwiński	KW PO RP	31 317	38,58	nie

Źródło: jak pod tabelą 1.

W przypadku PO RP, wspomniany brak szybkiego porozumienia, kto ma się ubiegać z ramienia partii o fotel prezydenta Szczecina, mógł doprowadzić do uzyskania przez P. Krzystka głosów części zwolenników PO – niektórym mógł się on nadal kojarzyć z tym ugrupowaniem. Szersza analiza znajduje się w uwagach końcowych pracy.

Wybory do rad miast (prezydenckich) oraz prezydentów miast w regionie Pomorza Zachodniego

Łącznie w województwie zachodniopomorskim było do obsadzenia 1745 mandatów w 111 radach gmin oraz 77 mandatów w trzech radach miast na prawach powiatu (w Szczecinie, Koszalinie oraz w Świnoujściu). Wybierano również 51 wójtów, 58 burmistrzów oraz pięciu prezydentów, w tym trzech w powiatach grodzkich. Od 2002 r. liczba urzędów prezydenta miasta nie zmieniła się, natomiast wzrosła liczba burmistrzów (w 2002 r. – 56, w 2006 r. – 57), co poskutkowało zmniejszeniem liczby wybieranych wójtów (w 2002 r. – 53, w 2006 r. – 52). Nie zmieniła się także liczba powiatów grodzkich wraz z miejscami w ich radach miast oraz liczba gmin. Zmniejszyła się natomiast liczba mandatów radnych gmin – bez miast na prawach powiatów – w stosunku do 2002 r. (w 2002 r. – wybierano 1757 radnych gmin, w 2006 r. – 1745).

Koszalin

W Koszalinie, podzielonym na pięć okręgów wyborczych⁵² (w latach 2002 i 2006 miasto było podzielone na cztery okręgi wyborcze), w 25-osobowej RM swoich przedstawicieli chciało mieć siedem komitetów wyborczych⁵³ (podobnie jak w 2006 r.; w 2002 r. zarejestrowało się sześć komitetów). Łącznie zgłoszono 298 pretendentów (w 2006 r. ich liczba wyniosła 305, a w 2002 r. – 250). Swoją reprezentację w RM uzyskały cztery komitety (o jeden mniej niż w wyborach poprzednich, a tyle samo, ile w 2002 r.). Komitet Wyborczy Wyborców Stefana Romeckiego (KWW StR), mimo iż przekroczył próg wyborczy (5,27%), miał zbyt słabe poparcie, aby móc wziąć udział w podziale mandatów. Frekwencja wyniosła 40,73% – z 87 007 osób uprawnionych udział w wyborach wzięło 35 496 wyborców. Zainteresowanie wyborami (tabela 5) było wyższe o 2,42% niż w 2006 r. (38,31%) oraz o 4,74% niż w 2002 r. (35,99%).

Analizując wyniki wyborów, można zauważyć, że w przypadku Koszalina liczba komitetów wyborczych w odniesieniu do 2002 r. wzrosła, natomiast nie zwiększyła się w porównaniu z 2006 r. W wyborach samorządowych od 2002 r. w mieście zwycięża PO RP (z tą różnicą, że w 2002 r. były to połączone siły ugrupowania D. Tuska i J. Kaczyńskiego – POPIS Koszalin), a SLD stanowi drugą siłę polityczną w mieście (należy zaznaczyć, że w 2002 r. SLD utworzył koalicję wyborczą z UP, a w 2006 r. z SDPL, PD i UP – LiD, w 2010 r. startował, z kolei, samodzielnie). Z komitetów partyjnych swoją reprezentację od 2002 r. ma w Koszalinie jeszcze PiS, a w 2002 r. swoich radnych wprowadziła także Samoobrona RP. Jednocześnie w każdej kolejnej kampanii wyborczej wzrastało zainteresowanie wyborami.

W Koszalinie o fotel głowy miasta ubiegało się pięciu pretendentów⁵⁴ – o jednego więcej niż w wyborach z lat 2002 i 2006. Z powodu choroby ponownie nie kandydował urzędujący od dwóch kadencji prezydent Mirosław Mikietyński (pod koniec kadencji jego obowiązki przejął pierwszy

⁵² W każdym z okręgów wyborczych wybierano po pięciu radnych.

⁵³ KW SLD, KW PSL, KW PO RP, KW PiS, KWW Stefana Romeckiego (KWW StR), KWW Silny Region (SR) oraz KW Lepszy Koszalin (LK). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁵⁴ Piotr Jedliński (KW PO RP), Krystyna Kościńska (KW SLD), Jan Krawczuk (KW PSL), Paweł Michalak (KW PiS) oraz Artur Wezgraj (KW LK). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

zastępca – Piotr Jedliński, który wcześniej był sekretarzem miasta). W 2010 r. po raz pierwszy doszło w Koszalinie do drugiej tury wyborów; wcześniej M. Mikietyński cieszył się tak wysokim poparciem, że w obu kampaniach zwyciężył w pierwszy głosowaniu. Do drugiej tury przeszli P. Jedliński (bezpartyjny, popierany przez PO RP) oraz Artur Wezgraj (bezpartyjny, popierany przez komitet Lepszy Koszalin – LK). W ponownym głosowaniu niewielką różnicą głosów zwyciężył P. Jedliński, który uzyskał o 2,32% głosów więcej niż jego kontrkandydat. Frekwencja wyniosła 31,48% – do urn wyborczych poszło 27 373 wyborców z 86 960 osób uprawnionych do oddania głosu (tabela 6).

Zwycięstwo P. Jedlińskiego spowodowało, że ugrupowanie D. Tuska już trzecią kadencję może rządzić Koszalinem, ma najliczniejszą reprezentację w RM oraz swojego prezydenta. Dodatkowo w 2010 r. PO RP uzyskała poparcie, które umożliwiło jej samodzielne sprawowanie władzy. Patrząc na stosunkowo niedużą liczbę komitetów wyborczych i kandydatów na prezydenta w ostatnich trzech kampaniach oraz biorąc pod uwagę fakt, że komitety wyborcze (zwłaszcza partii politycznych) były podobnie konstruowane, wydaje się, że można powiedzieć, że koszalińska scena polityczna jest w pewien sposób ustabilizowana.

Świnoujście

W Świnoujściu do walki o 21 miejsc w RM, w trzech okręgach wyborczych⁵⁵, kandydatów wystawiło siedem komitetów wyborczych⁵⁶ (o jeden mniej niż w wyborach z 2006 r. oraz o cztery mniej niż w 2002 r.). Łączna liczba kandydatów wyniosła 266 osób (w 2006 r. było ich 319, a w 2002 r. – 349). Do RM w Świnoujściu w 2010 r. ostatecznie swoich przedstawicieli wprowadziło pięć komitetów; w wyborach poprzednich w RM zasiadała reprezentacja wszystkich ośmiu komitetów, a w 2002 r. – także pięć komitetów. Mimo że komitet Stowarzyszenia Ruch Aktywności Samorządowej – RAS (SRAS-RAS) przekroczył próg wyborczy, zdobywając 5,18% głosów, to okazało się to niewystar-

⁵⁵ Liczba wybieranych radnych w poszczególnych okręgach wyborczych: nr 1 – 8 mandatów, nr 2 – 6 mandatów, nr 3 – 7 mandatów.

⁵⁶ KW SLD, KW PO RP, KW PiS, KW Stowarzyszenia Grupa Morska (SGM), KW Stowarzyszenia Ruch Aktywności Samorządowej – RAS (SRAS-RAS), KWW Czas na Zmiany (CNZ) oraz KW Stowarzyszenia Nasze Miasto (SNM). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

czające, aby uzyskać przedstawicielstwo w RM. Frekwencja podczas wyborów wyniosła 45,54% – do urn poszło 15 273 wyborców z 33 486 osób uprawnionych. Zainteresowanie wyborami było niższe o 0,22% niż w poprzednich wyborach (45,76 %) oraz wyższe o 5,08% niż w wyborach z 2002 r. (40,46%).

Analizując wyniki wyborów w Świnoujściu z lat 2002–2010, można stwierdzić, że zmniejsza się liczba komitetów oraz kandydatów. W latach 2002, 2006 i 2010 zwyciężał SLD, trzeba jednak pamiętać, że w 2002 r. umożliwiła to koalicja z UP, a w kolejnych wyborach pozostawanie członkiem centrolewicowej koalicji LiD. Problemem jest wskazanie drugiej siły politycznej w mieście. W 2002 r. SLD-UP była jedynym komitetem partyjnym, który wprowadził swoich przedstawicieli do RM; pozostałe cztery komitety, które uzyskały swoją reprezentację w RM, były bezpartyjne⁵⁷. Inne komitety⁵⁸ – w tym partyjne – nie zdobyły żadnego mandatu. O wykreowaniu się ugrupowania D. Tuska na drugą siłę polityczną można mówić od 2006 r., z tym, że w tym to roku, mimo uzyskania drugiego miejsca, PO RP wprowadziła taką samą liczbę radnych (trzy mandaty) jak PiS oraz KWW Solidarni dla Rozwoju Miasta Świnoujścia. Dopiero wybory samorządowe w 2010 r. umocniły PO na drugiej pozycji. Trzecią lokatę zajęło PiS, natomiast dwie kolejne – komitety bezpartyjne (tabela 5).

W Świnoujściu w kolejnych wyborach na prezydenta liczba chętnych zmniejszała się o jeden. I tak, w 2010 r. pretendowało sześć osób⁵⁹, w 2006 r. – siedem, w 2002 r. – osiem. W 2010 r., podobnie jak poprzednich wyborach, o tym, kto będzie rządził miastem, wyborcy zdecydowali już w pierwszej turze. Kandydat SLD – Janusz Żmurkiewicz uzyskał reelekcję (głosowało na niego 59,53% wyborców). Funkcję prezydenta miasta pełnił nieprzerwanie od 2002 r. Na drugim miejscu ulokował się pretendent PO RP – Dariusz Śliwiński (17,32%), pozostali czterej kandydaci uzyskali poparcie poniżej 8,00% głosów (tabela 6).

⁵⁷ KW Towarzystwa Samorządowego, KWW Świnoujście – Wspólnota Samorządowa, KWW Grupa Morska – Cała Naprzód, komitet wyborczy wyborców.świnoujście.pl. Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁵⁸ KW LPR, KWW Antyklerykalna Polska, KWW Prawicowy Komitet Wyborczy „Sierpień 80”, KWW Prawo i Samorządność – Świnoujście, KW Samoobrona RP, KW PO RP. Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁵⁹ Jacek Jurkiewicz (KW PiS), Zbigniew Pomiecznyński (KWW CNZ), Michał Sutyla (KW SRAS-R), Andrzej Szczodry (KW SGM), Dariusz Śliwiński (KW PO RP) oraz Janusz Żmurkiewicz (KW SLD). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

Trzecie z rządu zwycięstwo J. Żmurkiewicza w wyborach na prezydenta miasta oraz przewaga SLD w RM sprawiają, że Świnoujście można określić bastionem SLD w województwie zachodniopomorskim. Stałe poparcie dla SLD, zmniejszająca się liczba komitetów wyborczych do RM oraz kandydatów na prezydenta mogą świadczyć o pewnej stabilizacji sceny politycznej w tym mieście.

Kołobrzeg

W Kołobrzegu podzielonym na cztery okręgi wyborcze⁶⁰, o 21 mandatów w RM rywalizowało 165 pretendentów (w 2006 r. liczba kandydatów wyniosła 305, a w 2002 r. – 212) z czterech komitetów wyborczych⁶¹ (o osiem mniej niż w 2006 r. oraz o trzy mniej niż w 2002 r.). Swoje reprezentacje uzyskały wszystkie cztery komitety (w 2006 r. w RM zasiadli przedstawiciele pięciu komitetów, w 2002 r. – czterech). Zainteresowanie wyborami wyniosło 47,38%; do lokali wyborczych poszło 17 906 wyborców z 37 681 osób uprawnionych do głosowania. Frekwencja wzrosła o 3,82% w porównaniu z wyborami w 2006 r. (43,56%) oraz o 8,62 % w porównaniu z 2002 r.

PO RP zwyciężyła w Kołobrzegu po raz drugi – zdobyła jedenaście mandatów, co umożliwiło temu ugrupowaniu samodzielne sprawowanie władzy. W 2006 r. partii D. Tuska zabrakło jednego mandatu do bezwzględnej większości w RM. Drugą siłą polityczną jest SLD, który w koalicji z UP w 2002 r. uzyskał najlepszy wynik (dziewięć mandatów), a w wyborach z 2006 r. oraz 2010 r. zajął drugą pozycję. W wyborach w 2010 r. swoich przedstawiciele do RM wprowadziły jeszcze dwa komitety – KWW Henryka Bieńkowskiego oraz KW PiS (tabela 5).

W Kołobrzegu o urząd prezydenta miasta rywalizowało czterech kandydatów⁶². Była to najmniejsza liczba pretendentów od momentu wprowadzenia bezpośrednich wyborów. W 2002 r. rywalizowało ze sobą pięciu kandyda-

⁶⁰ Liczba wybieranych radnych w poszczególnych okręgach wyborczych: nr 1, nr 2, nr 3 – po 5 mandatów, nr 4 – 6 mandatów.

⁶¹ KW SLD, KW PO RP, KW PiS oraz KWW Henryka Bieńkowskiego (HB). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁶² Henryk Bieńkowski (KWW HB), Janusz Gromek (KW PO RP), Bernard Mielcarek (KW PiS) oraz Jacek Woźniak (KW SLD). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

tów, a w 2006 r. aż ośmiu. Podobnie jak w dwóch wcześniejszych wyborach, o tym, kto będzie rządził miastem, wyborcy zadecydowali dopiero w drugiej turze. W ponownym głosowaniu spotkali się kandydat PO RP Janusz Gromek (47,28%) oraz kandydat niezależny H. Bieńkowski (27,78%). Zwycięzcą został ubiegający się o reelekcję J. Gromek (63,92%), zdecydowanie pokonując (o 27,84% głosów) kontrkandydata (36,08%). Ci sami kandydaci rywalizowali także w drugiej turze w wyborach w 2006 r. Wówczas J. Gromek uzyskał 50,32% głosów, a H. Bieńkowski 49,68%; różnica wynosiła więc niecały procent (0,64%). W 2002 r. H. Bieńkowski wygrał (56,74%) – w ponownym głosowaniu – z kandydatem SLD-UP Zbigniewem Błaszczukiem (43,26%; różnicą 13,48% głosów). W 2010 r. frekwencja w drugiej turze wyniosła 47,51% – z 37 681 osób uprawnionych do oddania głosu do urn poszło 17 902 wyborców. Był to wzrost o 7,43% w stosunku do 2006 r. (40,08%) oraz wzrost o 13,80% w porównaniu z wyborami z 2002 r. (33,71%), (tabela 6).

Uzyskanie bezwzględnej większości w RM przez PO RP oraz zwycięstwo J. Gromka umożliwiło ugrupowaniu D. Tuska stabilne rządzenie Kołobrzegiem już drugą kadencję. Ponadto wynik ten umocnił partię, która stała się główną siłą polityczną w mieście (zwycięzcą w 2002 r. w głosowaniu do RM była koalicja SLD-UP). Biorąc pod uwagę liczbę komitetów, które uzyskały swoją reprezentację w RM Kołobrzegu w ostatnich trzech latach, można stwierdzić, że i w tym mieście doszło do pewnej stabilizacji sceny politycznej.

Stargard Szczeciński

W Stargardzie Szczecińskim, podzielonym na trzy okręgi wyborcze⁶³, o swoją reprezentację w 23-osobowej RM zabiegało pięć komitetów wyborczych⁶⁴ (o jeden mniej niż w wyborach z 2006 r. oraz o siedem mniej niż w 2002 r.), zgłaszając łącznie 190 kandydatów. W 2006 r. kandydowało 210 osób, natomiast w 2002 r. – 241. Mandaty w RM zdobyły cztery komitety (w 2006 r. w RM znalazła się reprezentacja trzech komitetów, natomiast w 2002 r.

⁶³ Liczba wybieranych radnych w poszczególnych okręgach wyborczych: nr 1 – 8 mandatów, nr 2 – 7 mandatów, nr 3 – 8 mandatów.

⁶⁴ KW SLD, KW PSL, KW PO RP, KW PiS oraz KWW Sławomira Pajora – Stargard XXI (SP-SXXI). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

mandaty radnych uzyskali przedstawiciele pięciu komitetów). Mimo że komitet PSL przekroczył próg wyborczy (6,44%), liczba zdobytych głosów nie wystarczyła do uczestnictwa w podziale mandatów. Frekwencja wyborcza wyniosła 37,83% – do urn poszło 21 196 wyborców z 56 003 osób uprawnionych. Był to wzrost zainteresowania wyborami o 1,76% w porównaniu z poprzednimi wyborami (36,07%) oraz o 6,48% z wyborami z 2002 r. (31,35 %).

Na podstawie wyników wyborów można stwierdzić, że w Stargardzie Szczecińskim z każdą kolejną kampanią wyborczą zmniejsza się liczba komitetów wyborczych. Partia D. Tuska (31,49%), podobnie jak w poprzednich wyborach (33,75%), uzyskała dziewięć mandatów, co było jej drugim z rzędu zwycięstwem w mieście. Wcześniej, w 2002 r., największym poparciem cieszyła się koalicja SLD-UP (34,84%). W Stargardzie Szczecińskim – podobnie jak w Świnoujściu – trudno jest wskazać jednoznacznie tzw. drugą siłę polityczną w RM. W 2010 r. może nią być komitet prezydenta miasta Sławomira Pajora – Stargard XXI, w 2006 r. było nią PiS (27,43%), które – podobnie jak koalicja LiD (24,81%) – zdobyło siedem mandatów. Należy też pamiętać, że w 2006 r. ugrupowanie J. Kaczyńskiego miało swojego prezydenta miasta (tabela 5).

W Stargardzie Szczecińskim najwyższy urząd w mieście chciało sprawować czterech kandydatów⁶⁵. O dwóch mniej niż w wyborach z lat 2002 i 2006. O tym, kto będzie rządził miastem, wyborcy zdecydowali już w pierwszej turze. Zwycięstwo odniósł, ubiegający się o reelekcję, S. Pajor, który w 2010 r. startował z własnego komitetu, a w wyborach poprzednich – z poparciem komitetu PiS. Zaznaczyć należy, że w 2010 r. partia J. Kaczyńskiego nie wystawiła własnego kandydata. Wygrana S. Pajora była jego trzecim z rzędu sukcesem – wygrał on również pierwsze bezpośrednie wybory w 2002 r., z tą różnicą, iż w latach 2002 oraz 2006 zwyciężał dopiero w drugiej turze. W 2010 r. uzyskał wysokie poparcie wyborców (61,76%), a to pozwoliło mu zdecydowanie zdystansować rywali. Zaraz za liderem – z dużą stratą (zdołał 25,08% głosów) – ułokował się kandydat PO RP. Pozostali dwaj kandydaci zdobyli poniżej 9,00% głosów (tabela 6).

⁶⁵ Marcin Badowski (KW PO RP), Adam Chrałowicz (KW PSL), Czesław Kwiatkowski (KW SLD) oraz Sławomir Pajor (KWW SP-SXXI). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

Tabela 5

Wyniki wyborów w 2010 r. do rad miast w Koszalinie, Świnoujściu, Kołobrzegu i Stargardzie Szczecińskim

Miasto	Nazwa komitetu	Uzyskane głosy	Procent głosów	Liczba mandatów
Koszalin	KW PO RP	14 713	42,99	14
	KW SLD	6 066	17,73	5
	KW LK	5 604	16,38	3
	KW PiS	5 205	15,21	3
	KWW SiR	1 803	5,27	0
	KW PSL	471	1,38	0
	KWW SR	359	1,05	0
Świnoujście	KW SLD	5 393	36,64	10
	KW PO RP	3 170	21,54	5
	KW SGM	1 756	11,93	2
	KW PiS	1 731	11,76	3
	KWW CNZ	1 363	9,26	1
	KW SRAS-RAS	762	5,18	0
	KW SNM	544	3,70	0
Kołobrzeg	KW PO RP	7 184	42,19	11
	KW SLD	3 885	22,81	5
	KWW HB	3 719	21,84	4
	KW PiS	2 241	13,16	1
Stargard Szczeciński	KW PO RP	6 334	31,49	9
	KWW SP-SXXI	5 500	27,34	7
	KW PiS	3 789	18,83	4
	KW SLD	3 198	15,90	3
	KW PSL	1 296	6,44	0

Źródło: jak pod tabelą 1.

Tabela 6

Wyniki I i II tury wyborów w 2010 r. kandydatów na prezydentów miast
w województwie zachodniopomorskim

Miasto	Imię i nazwisko	Nazwa komitetu zgłaszającego	Liczba głosów	Pro- cent głosów	Wybra- ny	Uczest- niczy w drugiej turze
I tura						
Koszalin	Piotr Jedliński	KW PO RP	15 711	44,66	Nie	tak
	Artur Wezgraj	KW LK	11 059	31,43	Nie	tak
	Krystyna Kościńska	KW SLD	4 927	14,00	Nie	nie
	Paweł Michalak	KW PiS	3 228	9,17	Nie	nie
	Jan Krawczuk	KW PSL	258	0,73	Nie	nie
Świnouj- ście	Janusz Żmurkiewicz	KW SLD	8 995	59,53	Tak	----
	Dariusz Śliwiński	KW PO RP	2 617	17,32	Nie	
	Andrzej Szczodry	KW SGM	1 125	7,45	Nie	
	Michał Sutyła	KW SRAS-R	888	5,88	Nie	
	Jacek Jurkiewicz	KW PiS	881	5,83	Nie	
	Zbigniew Pomieczynski	KWW CNZ	603	3,99	Nie	
Kołobrzeg	Janusz Gromek	KW PO RP	8 366	47,28	Nie	tak
	Henryk Bieńkowski	KWW HB	4 915	27,78	Nie	tak
	Jacek Woźniak	KW SLD	3 589	20,28	Nie	nie
	Bernard Mielcarek	KW PiS	824	4,66	Nie	nie
Stargard Szczeciń- ski	Sławomir Pajor	KWW SP-SXXI	12 801	61,76	Tak	----
	Marcin Badowski	KW PO RP	5 198	25,08	Nie	
	Czesław Kwiatkowski	KW SLD	1 847	8,91	Nie	
	Adam Chrałowicz	KW PSL	882	4,26	Nie	
II tura						
Koszalin	Piotr Jedliński	KW PO RP	13 944	51,16	Tak	----
	Artur Wezgraj	KW LK	13 311	48,84	Nie	
Kołobrzeg	Janusz Gromek	KW PO RP	8 321	63,92	Tak	
	Henryk Bieńkowski	KKW HB	4 697	36,08	Nie	

Źródło: jak pod tabelą 1.

Analizując wyniki wyborów w Stargardzie Szczecińskim i porównując je z wynikami w omówionych wcześniej miastach, wydaje się, że Stargard Szczeciński – podobnie jak Szczecin – jest tym ośrodkiem, w którym nie doszło jeszcze do ustabilizowania sytuacji politycznej. W 2002 r., mimo dobrego wyniku SLD-UP (koalicji zabrakło jednego mandatu do samodzielnego rządzenia miastem), kandydat lewicy na prezydenta miasta – Kazimierz Nowicki, przegrał w drugiej turze z S. Pajorem, startującym z KWW Platforma Samorządowa. Także skład RM został dość mocno rozdrobniony. W 2006 r., mimo konsolidacji sceny politycznej w RM i zwycięstwa PO RP, prezydentem nie został kandydat partii D. Tuska – Marek Stankiewicz, lecz kandydat PiS (S. Pajor). Podobnie było w 2010 r., z tą różnicą, że S. Pajor wygrał wybory, startując z własnego komitetu, dodatkowo zwyciężając w pierwszej turze.

Analizując wyniki wyborów we wszystkich pięciu miastach, w których wybierano prezydentów, można powiedzieć, że poza Świnoujściem, w pozostałych miejscowościach ponownie zwyciężyli kandydaci związani z PO RP. Jednak tylko w Koszalinie i Kołobrzegu ugrupowanie D. Tuska wzmocniło swoje wpływy. W Stargardzie Szczecińskim sytuacja praktycznie się nie zmieniła, natomiast w Szczecinie wpływy PO RP zostały na tyle silnie ograniczone, że ugrupowanie utraciło władzę w stolicy województwa. Inną charakterystyczną cechą wyborów w tych miastach jest odbudowywanie pozycji przez SLD, głównie kosztem głosów elektoratu PiS.

Wybory do rad powiatów na obszarze Pomorza Zachodniego

W 2010 r. w województwie zachodniopomorskim wybierano 328 radnych do 18 rad powiatów. O mandat ubiegało się łącznie 3109 kandydatów zarejestrowanych na 380 listach wyborczych, wystawionych przez 108 komitetów wyborczych.

W odniesieniu do wyborów z 2006 r. nie zmieniła się liczba okręgów wyborczych w poszczególnych powiatach. Zmniejszyła się natomiast liczba wybieranych radnych. W powiecie drawskim w latach 2002 i 2006 liczba miejsc w radzie powiatu wynosiła 19 mandatów, a w 2010 r. – 17. W każdych kolejnych wyborach łączna liczba wybieranych radnych zmniejszała się – w 2002 r. wybierano ich 334, w 2006 r. – 330, a w 2010 r. – 328 (tabela 7).

Jeśli chodzi o liczbę komitetów, to w porównaniu z poprzednimi wyborami ich łączna liczba także się zmniejszyła. W 2006 r. zarejestrowano 143 komitety wyborcze, a w 2010 r. – 108. W czternastu powiatach liczba komitetów się zmniejszyła, w trzech – zwiększyła, a w powiecie szczecineckim pozostała bez zmian. Należy jednak zauważyć, iż najmniej komitetów działało w 2002 r. – 75. Zmniejszenie liczby komitetów w 2010 r. wpłynęło na ograniczenie liczby zarejestrowanych list wyborczych. Łącznie zarejestrowano 380 list, czyli o 85 mniej niż w 2006 r. W tych samych czternastu powiatach, w których zmniejszyła się liczba komitetów, zmniejszyła się także liczba list wyborczych. Także w tych samych trzech powiatach, gdzie wzrosła liczba komitetów, wzrosła również liczba list wyborczych, a w powiecie szczecineckim pozostała bez zmian. Zmniejszyła się także ogólna liczba kandydatów – w 2010 r. odnotowano 3109 chętnych do zdobycia mandatu radnego, czyli o 361 osób mniej niż w wyborach z 2006 r. W trzynastu powiatach zmniejszyła się liczba kandydatów, w pozostałych pięciu wzrosła. Patrząc całościowo, można stwierdzić, że w 2010 r. spadła liczba komitetów, list wyborczych oraz kandydatów (tabela 7).

W roku 2010, podobnie jak w 2006, PO RP odniosła najwięcej zwycięstw w wyborach do poszczególnych rad powiatów. Ugrupowanie D. Tuska zwyciężyło w jedenastu powiatach (przy czym w kołobrzeskim, polickim, sławieńskim i wałeckim rządzi od wyborów samodzielnie); w 2006 r. – w siedmiu. W żadnym z powiatów, w których PO RP utrzymała poparcie wyborców z poprzednich lat, partia nie straciła pozycji lidera. W pozostałych czterech wygrała kosztem PSL (powiat choszczeński), Samoobrony RP (powiat sławieński) oraz dwóch komitetów wyborców (powiaty myśliborski i wałecki).

W powiecie drawskim zwycięstwo ponownie odniósł SLD. Tym samym stał się on jedynym powiatem ziemskim (obok powiatu grodzkiego Świnoujścia, z wyjątkiem 1998 r.), gdzie od momentu reaktywowania powiatów zwycięstwo odnosi Sojusz (trzeba jednak odnotować, w 2002 r. SLD szedł do wyborów w koalicji z UP, a w 2006 r. jako członek koalicji LiD). Z ugrupowań politycznych zwycięstwo w dwóch powiatach odniósł jeszcze PSL, natomiast w pozostałych czterech – komitety wyborców.

Tabela 7

Powiaty oraz miasta na prawach powiatu w wyborach samorządowych w latach 2002, 2006 i 2010

Nazwa powiatu/ miasta	Liczba														
	okręgów			Mandatów do rady powiatu/ miasta			Komitetów			Zarejestrowanych list			Kandydatów ze wszystkich list		
	Lata														
	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010
białogardzki	3	3	3	17	17	17	9	10	7	18	24	17	137	221	185
choszczeński	4	4	4	17	17	17	4	10	4	13	29	15	103	210	118
drawski	3	3	3	19	19	17	9	9	6	21	21	17	175	165	168
goleniowski	3	3	3	19	19	19	7	7	4	19	20	12	172	208	116
gryficki	3	3	3	19	19	19	7	8	9	17	22	25	176	207	265
gryfiński	4	4	4	21	21	21	9	6	7	25	18	23	178	144	218
kamieński	4	4	4	17	17	17	7	9	10	27	34	38	199	265	288
kołobrzeski	6	6	6	19	19	19	5	8	5	27	36	27	144	175	159
koszaliński	5	5	5	19	19	19	7	8	6	26	34	26	155	217	165
łobeski	4	4	4	17	15	15	7	5	4	16	16	13	107	99	95
myśliborski	3	3	3	19	19	19	7	6	4	16	16	11	147	143	116
policki	3	5	5	17	19	19	6	8	6	16	33	26	115	207	174
pyrzycki	3	3	3	17	17	17	6	8	5	17	24	15	169	203	138
ślawieński	4	4	4	17	17	17	11	11	6	36	34	24	227	241	181
stargardzki	5	6	6	25	23	23	8	7	6	32	37	31	174	230	196
szczecinecki	4	3	3	21	19	19	7	7	7	25	18	18	211	187	180
świdwiński	4	4	4	17	17	17	10	9	6	34	29	24	179	159	164
wąlecki	3	3	3	17	17	17	6	7	6	15	20	18	127	189	183
Razem	68	70	70	334	330	328	75	143	108	400	465	380	2 895	3 470	3109
m. Koszalin	4	4	5	25	25	25	6	7	7	24	28	35	250	305	298
m. Szczecin	5	5	5	31	31	31	22	14	11	90	66	46	864	545	473
m. Świnoujście	3	3	3	21	21	21	11	8	7	33	24	21	349	319	266
Razem	12	12	13	77	77	77	32	29	25	147	118	102	1 463	1 169	1037

Źródło: jak pod tabelą 1.

W powiecie białogardzkim od 2002 r. wygrywa komitet Porozumienie Samorządowe Białogard (PSB), a w powiecie łobeskim (też od tego roku) – komitet Powiat dla Gmin (PdG), który w 2010 r. był w stanie zacząć rządzić samodzielnie. Od 2006 r. w powiecie gryfińskim najliczniejszą reprezentację ma komitet Inicjatywa Samorządowa (IS), a w powiecie gryfickim od 2002 r. wygrywa komitet „Razem”, występując w 2002 r. jako Samorządowy Komitet Wyborczy „Razem”, a w 2006 r. jako komitet „Idziemy Razem” (w 2010 r. jako komitet Powiatowe Stowarzyszenie „Idziemy Razem”). We wszystkich wspomnianych powiatach, zanim zaczęły zwyciężać komitety wyborców, wygrywał SLD.

Należy zauważyć, że mimo iż PO RP odniosła w 2010 r. więcej zwycięstw w radach powiatów województwa zachodniopomorskiego niż w 2006 r., to jednak nie uzyskała lepszego wyniku niż koalicja SLD-UP w 2002 r. (zwycięstwo w trzynastu radach), a zwłaszcza niż SLD w 1998 r. (wygrał w czterestu). Mimo to, patrząc na wyniki wyborów do rad powiatów – zarówno ziemskich, jak i grodzkich – od momentu utworzenia powiatów, należy stwierdzić, że wybory z 2010 r. potwierdziły zmianę preferencji politycznych mieszkańców regionu zachodniopomorskiego z lewicowych na centroprawicowe (tabela 8).

W roku 2010 zainteresowanie wyborami w skali kraju miało ponad 47-procentową frekwencję (47,32%), co było wzrostem o 1,33% w odniesieniu do poprzednich wyborów (45,99%). W województwie zachodniopomorskim frekwencja wyniosła 46,01% – z 1 358 643 osób uprawnionych do oddania głosu do urn wyborczych poszło 625 108. W stosunku do wyborów z 2006 r. (45,60%) był to wzrost o 0,41%. W 2010 r. pod względem zainteresowania wyborami region zachodniopomorski zajął dwunaste miejsce, podobnie jak w poprzednich wyborach. Najwyższą frekwencję zanotowano w województwie świętokrzyskim (53,59%), natomiast najniższą w regionie opolskim (40,99%)⁶⁶.

⁶⁶ Frekwencja w poszczególnych województwach w 2010 roku: 1) świętokrzyskie – 53,59%, 2) mazowieckie – 50,96%, 3) podkarpackie – 50,75%, 4) lubelskie – 49,95%, 5) małopolskie – 48,58%, 6) podlaskie – 47,93%, 7) warmińsko-mazurskie – 47,55%, 8) wielkopolskie – 47,10%, 9) pomorskie – 46,73%, 10) łódzkie – 46,53%, 11) lubuskie – 46,04%, 12) zachodniopomorskie – 46,01%, 13) dolnośląskie – 45,22%, 14) kujawsko-pomorskie – 45,03%, 15) śląskie – 42,94%, 16) opolskie – 40,99%. Źródło: na podstawie danych PKW.

Tabela 8

Zwycięskie komitety w wyborach do rad powiatów oraz rad miast grodzkich w wyborach samorządowych w latach 1998, 2002, 2006 i 2010

Nazwa powiatu	Nazwa zwycięskiego komitetu			
	1998 r.	2002 r.	2006 r.	2010 r.
białogardzki	SLD	PSB ^{a)}	PSB	PSB
choszczeński	SLD	SLD-UP	PSL	PO RP
drawski	SLD	SLD-UP	SLD+SDPL+PD +UP LiD	SLD
goleniowski	SLD	SLD-UP	PO RP	PO RP
gryficki	SLD	Samorządowy KW „Razem”	Idziemy Razem	Powiatowe Stowarzyszenie Idziemy Razem
gryfiński	SLD	SLD-UP	Inicjatywa Samorządowa	Inicjatywa Samorządowa
kamieński	PIS (KZK) ^{b)}	Wspólnota Samorządowa	PO RP	PO RP
kołobrzeski	SLD	SLD-UP	PO RP	PO RP
koszaliński	SLD	SLD-UP	PFS ^{c)}	PSL
łobeski	----	Powiat dla Gmin	Powiat dla Gmin	Powiat dla Gmin
myśliborski	SLD	SLD-UP	Samorząd Razem	PO RP
policki	AWS	Wspólnota Samorządowa Gryf	PO RP	PO RP
pyrzycki	CR ^{d)}	SLD-UP	PO RP	PO RP
sławieński	SLD	SLD-UP	Samoobrona RP	PO RP
stargardzki	SLD	SLD-UP	PO RP	PO RP
szczecinecki	SLD	SLD-UP	PO RP	PO RP
świdwiński	SLD	SLD-UP	Powiat Świdwiński Razem	PSL
wąlecki	SLD	SLD-UP	ORSP ^{e)}	PO RP
m. Koszalin	SLD	POPIS Koszalin	PO RP	PO RP
m. Szczecin	SLD	SLD-UP	PO RP	PO RP
m. Świnoujście	KZK ^{f)}	SLD-UP	SLD+SDPL+PD +UP LiD	SLD

^{a)} Porozumienie Samorządowe Białogard.

^{b)} Powiatowa Inicjatywa Samorządowa (Koalicja Ziemia Kamieńska) AWS, UPR, UW.

^{c)} Powiatowe Forum Samorządowe.

^{d)} Centroprawica Razem (AWS, SKL, UW).

^{e)} Obywatelski Ruch Samorządowy Przyszłość.

^{f)} Koalicja Ziemia Kamieńska (AWS, UPR, UW).

Źródło: jak pod tabelą 1.

Łączne zainteresowanie wyborami w powiatach ziemskich wyniosło 49,48%, gdyż z 919 662 osób uprawnionych do oddania głosu, w wyborach wzięło udział 455 046 wyborców. Najwyższą frekwencję odnotowano w powiecie gryfickim (55,06 %), a najniższą w powiecie stargardzkim (43,21%). W 2006 r. największym zainteresowaniem wybory cieszyły się w powiecie choszczeńskim (51,98%), a najniższym – w powiecie stargardzkim (41,27%). W odniesieniu natomiast do powiatów grodzkich, to łączna frekwencja wyniosła 38,74% – swój głos oddało 170 062 wyborców z 438 981 osób uprawnionych do udziału w wyborach. Największym zainteresowaniem wybory cieszyły się w Świnoujściu (45,54%), a najniższym – w Szczecinie (37,47%). Patrząc na frekwencję zarówno w powiatach ziemskich, jak i grodzkich, to w Szczecinie odnotowano najniższą frekwencję w regionie. W 2006 r. w powiatach grodzkich największe zainteresowanie wyborami miało również miejsce w Świnoujściu (45,76%), natomiast najniższe w Koszalinie (38,31%). Podobnie jak Szczecin w 2010 r., tak Koszalin w 2006 r. cieszył się najniższym zainteresowaniem wyborami ze wszystkich powiatów grodzkich i ziemskich. Poziom frekwencji w poszczególnych powiatach z lat 2002, 2006 oraz 2010 zaprezentowano w tabeli 9.

Tabela 9

Frekwencja w powiatach ziemskich oraz grodzkich w wyborach samorządowych w latach 2002–2010

Nazwa powiatu	Frekwencja w wyborach																							
	do rad gmin/miast						rad powiatów						na wójtów, burmistrzów i prezydentów – I tura						na wójtów, burmistrzów i prezydentów – II tura					
	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010	2002	2006	2010						
białogardzki	48,30	43,96	50,17	48,30	43,69	50,24	48,30	43,69	50,24	48,30	43,69	50,24	48,30	43,69	50,24	48,30	43,69	50,24						
choszczeński	58,13	51,98	53,26	58,12	51,97	53,23	58,13	53,23	58,13	53,23	58,13	53,23	58,13	53,23	58,13	53,23	58,13	53,23						
drawski	49,01	45,10	47,41	48,99	45,01	47,39	49,00	47,12	40,85	40,93	40,91	33,66												
goleniowski	43,30	43,34	45,54	43,29	43,29	45,54	43,29	43,29	45,54	43,29	43,29	45,54	43,29	43,29	45,54	43,29	43,29	45,54						
gryficki	51,82	50,84	55,06	51,66	50,83	54,93	51,69	56,00	56,51	44,92	41,06	43,00												
gryfiński	52,64	49,69	52,31	52,64	49,59	52,17	52,64	51,33	52,96	40,95	46,29	44,68												
kamiński	52,58	49,85	53,52	52,59	49,85	53,60	52,62	51,56	51,31	39,53	44,08	40,78												
kołobrzegi	43,04	45,31	48,61	43,02	45,31	48,60	43,02	48,14	47,51	36,26	41,42	37,11												
koszaliński	53,87	50,32	51,33	53,86	50,33	51,38	53,86	50,88	51,33	44,89	43,96	43,35												
łobeski	49,79	44,17	44,33	49,81	44,16	44,33	49,81	45,46	41,72	45,18	38,62	47,23												
myśliborski	52,68	50,19	50,40	52,68	50,19	50,30	52,68	51,02	53,20	43,19	45,49	35,67												
policki	41,25	45,55	47,74	41,24	45,55	47,62	41,24	50,72	44,23	32,36	35,21	34,64												
pyrzycki	51,92	51,64	53,89	51,92	51,74	53,88	51,92	53,87	53,22	40,35	43,19	38,59												
ślawieński	53,16	48,83	51,40	53,62	48,93	51,42	53,62	50,07	43,42	50,15	46,11	49,79												
stargardzki	39,29	41,27	43,21	39,31	41,17	43,23	39,32	49,89	37,81	32,99	32,38	-----												
szezyniecki	48,02	47,83	49,64	48,02	47,83	49,63	48,02	50,45	47,84	39,16	47,14	46,30												
świdwiński	51,27	46,67	49,06	51,27	46,67	49,10	51,28	50,45	44,84	39,94	58,28	31,91												
wątecki	50,48	51,54	51,40	50,48	51,49	51,38	50,48	54,12	49,76	61,86	50,27	49,38												
m. Koszalin	35,99	38,31	40,78	-----	-----	-----	35,99	38,31	40,78	-----	-----	31,48												
m. Szczecin	32,15	42,85	37,47	-----	-----	-----	32,15	42,86	37,47	31,81	35,85	25,82												
m. Świnoujście	40,46	45,76	45,54	-----	-----	-----	40,47	45,76	45,54	39,63	-----	-----												

Źródło: jak pod tabelą 1.

Wybory do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego

Województwo zachodniopomorskie jest podzielone na pięć okręgów wyborczych⁶⁷ do SWZ. Jednak w odniesieniu do lat 2002 i 2006 zmieniła się liczba wybieranych radnych. W okręgu nr 3 w 2010 r. wybierano sześciu radnych, a wcześniej – pięciu; w okręgu nr 5 w 2010 r. do obsadzenia było sześć mandatów, a w latach poprzednich – siedem. Zmiana liczby mandatów była spowodowana wyłączeniem powiatu choszczeńskiego z okręgu nr 5 i włączeniem go w skład okręgu nr 3.

O swoją reprezentację w 30-osobowym SWZ ubiegało się dwanaście komitetów wyborczych⁶⁸, z których startowało łącznie 377 kandydatów. W 2006 r. zarejestrowano dziesięć komitetów⁶⁹, z których łącznie pretendowało 410 osób; w 2002 r. swoich przedstawiciele chcieli mieć czternaście komitetów wyborczych⁷⁰, co dało łączną liczbę 542 chętnych do zdobycia mandatu. W 2010 r. swoją reprezentację zdobyły cztery komitety (w wyborach z lat 2002 i 2006 przedstawiciele wprowadziło po pięć komitetów). Podobnie jak w wyborach poprzednich, zwyciężył komitet PO RP, zdobywając 16 mandatów, co umożliwiło mu samodzielne rządzenie. Jednocześnie był to wzrost o cztery mandaty

⁶⁷ Granice okręgów wyborczych do SWZ: nr 1 (8 mandatów) – miasto Szczecin i powiat policki; nr 2 (5 mandatów) – miasto Świnoujście oraz powiaty: goleniowski, gryficki, kamieński i łobeski; nr 3 (6 mandatów) – powiaty: białogardzki, choszczeński, drawski, kołobrzeczki, świniński i wałecki; nr 4 (5 mandatów) – miasto Koszalin oraz powiaty: koszaliński, sławieński i szczecinecki; nr 5 (6 mandatów) – powiaty: gryfiński, myśliborski, pyrzycki i stargardzki. Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁶⁸ Komitety wyborcze zarejestrowane w 2010 r.: KW SLD, KW PSL, KW Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP-S80), KW PO RP, KW PiS, KW Prawica Rzeczypospolitej (PR), KW Nasz Dom Polska – Samoobrona Andrzeja Leppera (NDP-SAL), Koalicyjny Komitet Wyborczy (KKW) Lewica, KW Narodowego Odrodzenia Polski (NOP), KWW Nasza Gmina Nasz Powiat – To My (NGNP-TM), KWW NRSZ oraz KW Liga Polskich Rodzin (LPR). Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁶⁹ Komitety wyborcze zarejestrowane w 2006 r.: KW PSL, KW LPR, KW KPEiR, KW PiS, KW PO RP, KKW SLD+SDPL+PD+UP – LiD, KW Samoobrona RP, KW UPR, KWW Niezależnego Komitetu Mariana Jurczyka oraz KWW Jerzego Manduka „Czas”. Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

⁷⁰ Komitety zarejestrowane w 2002 r.: KW LPR, KW Samoobrona RP, KKW SLD-UP, KKW Unia Samorządowa, KW Alternatywna Partia Pracy, KW PSL, KW Konserwatywno-Liberalna Partia UPR, KW KPEiR, KWW Konfederacja Ruch Obrony Bezrobotnych RP, KWW Razem Polsce, KWW „Wspólnota 2002”, KKW PO-PiS, KWW Antyklerykalna Polska oraz KWW ZWLKP Kobiety Aktywne. Źródło: na podstawie dokumentów PKW.

w porównaniu z 2006 r. Należy także zaznaczyć, iż w 2002 r. połączone siły PO RP oraz PiS zdobyły zaledwie trzy mandaty, co było przedostatnim wynikiem. Drugie miejsce w 2010 r. zajął komitet SLD, zdobywając sześć mandatów, i tym samym odzyskał drugą pozycję w województwie, przesuając na trzecią lokatę PiS, które uzyskało pięć mandatów. W wyborach z 2006 r. ugrupowanie J. Kaczyńskiego zdobyło drugie miejsce (siedem mandatów), a koalicja LiD ulokowała się na trzeciej pozycji (pięć mandatów). W 2002 r. natomiast, koalicja SLD-UP wygrała wybory do SWZ, zdobywając trzynastcie mandatów. Ostatnim komitetem, który wprowadził w 2010 r. swoją reprezentację do SWZ, był komitet PSL, który zdobył trzy mandaty, podobnie jak w wyborach z 2006 r. (w 2002 r. wprowadził tylko jednego swojego przedstawiciela). Wyniki wyborów do SWZ w 2010 r. zaprezentowano w tabeli 10.

Tabela 10

Wyniki wyborów do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w 2010 r.

Nazwa komitetu	Nr okręgu	Imię i nazwisko	Uzyskane głosy		Procent głosów		Nr na liście
			kandydata	komitetu	kandydata	komitetu	
KW PO RP	I	Marek Tałasiewicz	17 062	221 804	12,60	40,80	1
		Norbert Obrycki	7 916		5,85		4
		Agnieszka Sobolewska	7 018		5,18		16
		Teresa Kalina	6 806		5,03		5
	II	Olgiard Geblewicz	10 721		11,65		1
		Izabela Grabowska	8 638		9,38		3
		Artur Łącki	6 422		6,98		2
	III	Marek Hok	16 602		14,55		1
		Krzyszyna Wiśniewska-Bugaj	6 280		5,50		2
		Andrzej Świrko	4 710		4,13		4
	IV	Andrzej Jakubowski	16 732		16,49		1
		Adam Wyszomirski	9 666		9,52		2
		Magdalena Gąsecka	8 646		8,52		3
	V	Robert Zdobylak	7 842		7,80		1
		Józef Faliński	4 867		4,84		2
Maria Żukrowska-Mróż		4 066	4,04	5			

KW SLD	I	Dariusz Wieczorek	10 010	100 672	7,39	18,52	1
		Ewa Koś	3 488		2,58		2
	II	Leon Kowalski	6 597		7,17		1
	III	Jerzy Kotłęga	8 585		7,52		1
	IV	Małgorzata Chyła	5 937		5,85		1
	V	Beata Radziszewska	4 025		4,00		2
KW PiS	I	Leszek Dobrzyński	15 793	101 477	11,66	18,67	1
		Kazimierz Drzazga	3 425		2,53		2
	III	Andrzej Subocz	7 915		6,94		1
	IV	Piotr Głód	5 917		5,83		1
	V	Michał Jach	6 991		6,95		1
KW PSL	II	Zygmunt Dziewguć	9 258	70 460	10,06	12,96	1
	III	Cezary Szeliga	3 172		2,78		1
	V	Witold Ruciński	2 795		2,78		1
KKW Lewica	----	----	----	16 128	----	2,97	----
KW PR ^{a)}	----	----	----	8 003	----	1,47	----
KW PPP- -S'80 ^{b)}	----	----	----	7 489	----	1,38	----
KWW NGNP- -TM ^{c)}	----	----	----	5 864	----	1,08	----
KW NOP ^{d)}	----	----	----	5 542	----	1,02	----
KW NDP- -SAL ^{e)}	----	----	----	3 755	----	0,69	----
KWW NRSZ ^{f)}	----	----	----	1 579	----	0,29	----
KW LPR	----	----	----	844	----	0,16	----

a) Prawica Rzeczypospolitej.

b) Polska Partia Pracy – Sierpień '80.

c) Nasza Gmina Nasz Powiat – To My.

d) Narodowe Odrodzenie Polski.

e) Nasz Dom Polska – Samoobrona Andrzeja Leppera.

f) Niezależny Ruch Społeczny Zachodniopomorskie.

Źródło: jak pod tabelą 1.

Frekwencja wyniosła 45,95% – do urn wyborczych poszło 625 851 wyborców z 1 358 618 osób uprawnionych do oddania głosu. Był to wzrost zainteresowania wyborami o 0,38% w porównaniu z 2006 r. (45,57%) oraz zwiększenie o 2,35% w zestawieniu z wyborami z 2002 r. (43,60%). W 2010 r. najwyższą frekwencję zanotowano w okręgu nr 3 (49,81%), natomiast najniższą – w okręgu nr 1 (38,85%). Cechą charakterystyczną jest fakt, iż zarówno w 2010 r., jak i w latach 2006 oraz 2002 najniższa frekwencja występowała w okręgach, w których skład wchodzi największe miasta w regionie: okręg nr 1 (miasto Szczecin i powiat policki) oraz okręg nr 4 (miasto Koszalin i powiaty: koszaliński, sławieński oraz szczecinecki). Należy także zauważyć, że w 2010 r. okręg nr 1 był jedynym, w którym odnotowano spadek frekwencji w odniesieniu do wyborów poprzednich, natomiast w wyborach z 2006 r. – był jedynym, w którym odnotowano wzrost zainteresowania wyborami. Poziom frekwencji z lat 2002, 2006 i 2010 zaprezentowano w tabeli 11.

Tabela 11

Frekwencja w wyborach do SWZ w latach 2002, 2006 i 2010

Nr okręgu wyborczego	Frekwencja w roku (%)		
	2002	2006	2010
I	33,21	43,20	38,85
II	47,38	46,71	48,94
III	47,98	46,39	49,81
IV	45,85	45,16	47,15
V	48,93	47,49	48,51
Razem	43,60	45,57	45,95

Źródło: jak pod tabelą 1.

Uwagi końcowe

Mimo że PO RP ponownie odniosła sukces w skali regionu (zachodniopomorskiego), wygrywając po raz drugi wybory do SWZ, w którym samodzielnie mogłaby rządzić (zawiązała jednak koalicję z PSL), a także zwyciężyła w głosowaniu do jedenastu rad powiatów i czterech rad w miastach prezydenckich – w tym zdobyła dwa stanowiska prezydenta miasta – to w stolicy województwa nie odniosła już takiego sukcesu. W Szczecinie, w porównaniu z wyborami z 2006 r., PO RP może wręcz mówić o klęsce. Patrząc na wysokie poparcie,

jakim od 2005 r.⁷¹ cieszy się to ugrupowanie w grodzie Gryfa, można stwierdzić, że w 2010 r. PO przegrała „wygrane” wybory, natomiast P. Krzystek wygrał „przegrane” wybory.

Wydaje się, że błędem PO RP było niewystawienie P. Krzystka, który ostatecznie wystartował jako kandydat niezależny. Kolejnym błędem było wydłużenie procesu wyłaniania pretendenta przez ogłoszenie prawyborów, które – w przeciwieństwie do prawyborów na kandydata PO RP w wyborach na Prezydenta RP – zupełnie się nie sprawdziły. Wynikało to z mało wyrazistej i mało konkretnej kampanii prawyborczej, dodatkowo rozciągniętej w czasie z powodu m.in. katastrofy pod Smoleńskiem oraz nałożenia się obu prezydenckich kampanii (na Prezydenta RP i prezydenta miast). Następnie odwlekanie decyzji, kto będzie pretendentem – A. Litwiński czy P. Krzystek (spowodowane konfliktem toczącym się między S. Nitrasem a S. Gawłowskim), dodatkowo opóźniło start kampanii PO na prezydenta Szczecina. Prowadzenie kampanii wyborczej A. Litwińskiego również należy ocenić jako złe. PO RP niepotrzebnie skupiła się na krytyce P. Krzystka oraz jego osiągnięć, gdyż w ten sposób częściowo zanegowała dokonania swoich radnych. Należy pamiętać, że to PO RP razem z P. Krzystkiem (który po wyborach w 2006 r. wstąpił do tej partii) rządziła w Szczecinie.

Piotr Krzystek z kolei – wraz ze swoim sztabem wyborczym – nie odpowiadał na ataki ze strony PO RP, tylko prowadził kampanię merytoryczną – prezentował zarówno swoje dokonania, jak i przedstawił plany na przyszłość. Te działania mogły wykreować jego obraz jako osoby spokojnej, kompetentnej i rzeczowej, nie wdającej się w polityczne awantury, co z pewnością przysporzyło mu dodatkowych głosów.

Zwycięstwo PO RP w wyborach do RM Szczecina mogło wydawać się sukcesem. Jednak już na początku kadencji okazało się, że P. Krzystkowi udało się zawiązać nieformalną koalicję pomiędzy radnymi wybranymi z jego komitetu a innymi radnymi – nie tylko z PiS oraz SLD, ale także z niektórymi z list PO RP, co dało mu możliwość całkiem stabilnego rządzenia miastem. W ten sposób PO straciła większość w RM – w tym stanowisko przewodniczącego Rady – i przeszła do opozycji.

⁷¹ Od 2005 r. PO RP nie przegrała żadnych wyborów w Szczecinie.

Oceniając kampanię wyborczą P. Krzystka z 2006 r., autor wspominał, że to PO RP była tzw. lokomotywą ciągnącą P. Krzystka – to w dużym stopniu dzięki wysokiemu poparciu PO, Krzystek – jako kandydat tego ugrupowania – odniósł zwycięstwo⁷². Wydaje się natomiast, że poparcie deklarowane w 2010 r. dla P. Krzystka doskonale by się uzupełniało z poparciem deklarowanym dla PO, co z pewnością zaowocowałyby jeszcze lepszym wynikiem wyborczym tej partii do RM i pozwoliłoby jej stabilnie rządzić Szczecinem przez kolejną kadencję.

Odnosząc się do pozostałych ugrupowań w działających Szczecinie, widać pewną stabilizację SLD (które zdobyło taką samą liczbę mandatów, co w 2006 r., utrzymując się jako trzecia siła polityczna w RM) oraz pewne osłabienie PiS (które, mimo zachowania drugiej pozycji w RM, straciło trzy mandaty w porównaniu z poprzednimi wyborami) na rzecz komitetów bezpartyjnych, które w przeciwieństwie do 2006 r. uzyskały swoją reprezentację w RM Szczecina.

Patrząc na cały region zachodniopomorski, PiS utrzymało drugą pozycję, SLD natomiast – jako trzecia siła polityczna – umocnił się. Należy także zaznaczyć, że SLD po raz kolejny odniósł zwycięstwo w Świnoujściu, co potwierdza lewicową specyfikę tego miasta. PSL natomiast, mimo słabego poparcia na Pomorzu Zachodnim – zarówno w skali rad miast, jak i powiatów, dzięki wprowadzeniu trzech radnych do SWZ i ponownym wejściu w koalicję z PO RP po raz kolejny jest partią współrządzającą w województwie.

Bibliografia

Akty prawne

Obwieszczenie Komisarza Wyborczego w Szczecinie z dnia 23 listopada 2010 r. o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa zachodniopomorskiego. Ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, DzU 2010, nr 176, poz. 1190.

Artykuły

Chrobak P., *Kampanie wyborcze w szczecińskich dziennikach – rok 2010*, w: *Media lokalne w Szczecinie*, red. J. Kania i R. Cieślak, Szczecin 2011.

⁷² P. Chrobak, *Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku...*, s. 35–37.

- Chrobak P., *Preferencje wyborcze mieszkańców Pomorza Zachodniego w III RP*, w: *Dziesięć lat województwa zachodniopomorskiego (1998–2008)*, red. L. Bąbolewski i K. Kozłowski, Szczecin 2010.
- Chrobak P., *Wybory Prezydenta RP w 2010 roku w kraju i województwie zachodniopomorskim*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2012, z. 1.
- Chrobak P., *Wybory samorządowe w 2006 roku w Szczecinie oraz do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2008, z. 1.
- Chrobak P., *Wybory samorządowe w województwie zachodniopomorskim w latach 1998–2006 na tle kraju*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2010, z. 1.
- Chrobak P., *Wybory samorządowe 2006 roku w Szczecinie*, „Kronika Szczecina 2006”, nr XXV, Szczecin 2007.

Dzienniki

- Adamowska M., *Litwiński kandydatem na kandydata. Co dalej?*, „Gazeta Wyborcza. Szczecin” („GWS”) z 25.03.2010.
- Adamowska M., *PiS nie popiera nikogo. Daje wybór wyborcom*, „GWS” z 1.12.2010.
- Adamowska M., *Kov, Po prawyborach w PO. Kto będzie kandydował?*, „GWS” z 16.07.2010.
- Adamowska M., *Radni PO: Nie ma koalicji z SLD*, „GWS” z 1.12.2010.
- Adamowska M., *Wybory prezydenta Szczecina. PiS stawia na Zarembe*, „GWS” z 5.09.2010.
- Ag, *Piotr Krzystek prowadzi*, „Kurier Szczeciński” („KS”) z 3.12.2010.
- Akr, *Krzystek pyta radnych PO*, „GWS” z 24.11.2010.
- As, *Deklaracje Litwińskiego*, „KS” z 30.11.2010.
- As, *Drzemka elit*, „KS” z 20.10.2010.
- As, *„Jedynki” Krzystka, „jedynki” PO*, „KS” z 11.10.2010.
- As, *Kontener Sochańskiego*, „KS” z 15.10.2010.
- Az, *Anna Nowak wspiera Litwińskiego*, „GWS” z 27.11.2010.
- Az, *Co Krzystek ma wspólnego z Balazsem?*, „GWS” z 21.09.2010.
- Az, *Debata w „Gazecie Wyborczej”. Krzystek kontra Litwiński*, „GWS” z 3.12.2010.
- Az, *Jacyna-Witt jak Thatcher*, „GWS” z 8.10.2010.
- Az, *Jacyna-Witt poparła Litwińskiego*, „GWS” z 24.11.2010.
- Az, *Radni PO tylko pytali o działkę szwagra przy Łącznej*, „GWS” z 1.12.2010.
- Górka M., *Donald Tusk wsparł Litwińskiego, Jedlińskiego i Gromka*, „GWS” z 29.11.2010.
- Górka M., *Małgorzata Jacyna-Witt i jej 62 punkty dla Szczecina*, „GWS” z 11.10.2010.
- Jachim W., *Litwiński i Krzystek najbliżej fotela prezydenta*, „GWS” z 25.10.2010.

- Jaz, *Co chce zrobić Anna Nowak, jak zostanie prezydentem*, „GWS” z 30.09.2010.
- Jaz, *Litwiński: Zaremba nie jest konsekwentny*, „GWS” z 2.12.2010.
- Kowalewska J., *Atak Jacyny-Witt na Brudzińskiego*, „GWS” z 24.08.2010.
- Kowalewska J., *Arłukowicz nie chce zsyłki do Szczecina*, „GWS” z 11.08.2010.
- Kowalewska J., *Arłukowicz powalczy o prezydenturę?*, „GWS” z 25.02.2010.
- Kowalewska J., *Brudziński: Jacyna-Witt nie dostanie poparcia*, „GWS” z 3.08.2010.
- Kowalewska J., *Dlaczego Platforma miała dość Piotra Krzystka?*, „GWS” z 21.09.2010.
- Kowalewska J., *Gawłowski i Krzystek kontratakują*, „GWS” z 2.08.2010.
- Kowalewska J., *Gawłowski kontra Nitrasy. Kto wygra?*, „GWS” z 19.05.2010.
- Kowalewska J., *Gawłowski szefem zachodniopomorskiej PO*, „GWS” z 22.05.2010.
- Kowalewska J., *Jacyna-Witt kontra Zaremba*, „GWS” z 28.06.2010.
- Kowalewska J., *Kolejka do prezydenckiego fotela*, „GWS” z 22.09.2009.
- Kowalewska J., *Komitet Jacyny-Witt: celebrytom dziękujemy*, „GWS” z 24.10.2010.
- Kowalewska J., *Kto wystąpi przeciwko Nitrasowi?*, „GWS” z 11.02.2010.
- Kowalewska J., *Litwiński stanie przy Tusku. A Krzystka odkleją*, „GWS” z 1.10.2010.
- Kowalewska J., *MJW oficjalnie wystartowała*, „GWS” z 3.08.2010.
- Kowalewska J., *Nitrasy i Gawłowski liczą szablę*, „GWS” z 21.05.2010.
- Kowalewska J., *Nitrasy wygrał. Krzystek przegrał, żeby odejść z PO?*, „GWS” z 28.03.2010.
- Kowalewska J., *Nitrasy nie ma w zarządzie zachodniopomorskiej PO*, „GWS” z 6.07.2010.
- Kowalewska J., *Nowi krytykują Nitrasy*, „GWS” z 8.12.2009.
- Kowalewska J., *Oponenci Nitrasy wycięci z PO*, „GWS” z 20.12.2009.
- Kowalewska J., *Piechota nie będzie prezydentem Szczecina*, „GWS” z 5.10.2009.
- Kowalewska J., *PiS wybiera Jacynę-Witt, nie chce Krzystka*, „GWS” z 13.05.2010.
- Kowalewska J., *PO: kłótnia o podpisy dla Krzystka*, „GWS” z 31.07.2010.
- Kowalewska J., *Po zmianach w PO: stronnicy Nitrasy tracą stanowiska*, „GWS” z 15.06.2010.
- Kowalewska J., *PSL za Litwińskim, Krzystek rozmawia z Jacyną*, „GWS” z 24.11.2010.
- Kowalewska J., *SLD gorączkowo szuka dublera Bartosza Arłukowicza*, „GWS” z 6.08.2010.
- Kowalewska J., *SLD: Liczymy na pana, pośle Arłukowicz*, „GWS” z 28.07.2010.
- Kowalewska J., *SLD stawia ultimatum Arłukowiczowi*, „GWS” z 10.08.2010.
- Kowalewska J., *Sochański: Czy startuję, powiem w listopadzie*, „GWS” z 8.10.2009.
- Kowalewska J., *Uchwały jak lojalki*, „GWS” z 12.07.2010.

- Kowalewska J., *W PO iskrzy. „Brak Sławka w zarządzie to błąd”*, „GWS” z 7.07.2010.
- Kowalewska J., *Wyborcze tarcia w radzie miasta. PO naciera na Krzystka*, „GWS” z 25.10.2010.
- Kov, *Jacyna-Witt rezygnuje i żąda od PiS jasnej deklaracji*, „GWS” z 2.08.2010.
- Kov, *Koła PO ruszyły za Krzystkiem*, „GWS” z 11.12.2009.
- Kov, *Komitet Małgorzaty Jacyny-Witt*, „GWS” z 29.09.2010.
- Kov, *Krzystek – Litwiński: 150 do 164*, „GWS” z 24.07.2010.
- Kov, *Krzystek: PO uderza w moją rodzinę*, „GWS” z 30.11.2010.
- Kov, *Oto jedynki Piotra Krzystka*, „GWS” z 10.10.2010.
- Kov, *Politycy Platformy o liście w sprawie Nitrasy*, „GWS” z 9.12.2009.
- Kov, *Powiatowa PO stawia na Litwińskiego*, „GWS” z 31.07.2010.
- Kov, *PSL postawiło na Annę Nowak*, „GWS” z 4.08.2010.
- Kov, Tm, *Czy kandydat Krzystek jest partyjny, czy bez?*, „GWS” z 30.11.2010.
- Kraśnicki jr, *Piotr Krzystek prowadzi w swoim sondażu*, „GWS” z 14.11.2010.
- Łukaszuk, *Platforma do rady miasta. Kto w górę list, kto w dół*, „GWS” z 12.10.2010.
- Ma, *Jak dobrze mówić źle o Krzystku. Instrukcja PO*, „GWS” z 19.11.2010.
- Ma, *Krzystek apeluje o dobre słowo*, „GWS” z 4.11.2010.
- Ma, *Kto popiera Bartłomieja Sochańskiego*, „GWS” z 24.09.2010.
- Ma, *Piotr Krzystek startuje pod hasłem Szczecin dla Pokoleń*, „GWS” z 29.09.2010.
- Ma, *Sondaż dla TVP: 58 proc. Krzystek, 42 proc. Litwiński*, „GWS” z 2.12.2010.
- Masz, *Krzystek o kanapie Nitrasy*, „GWS” z 25.11.2010.
- Masz, *PiS nie poprze w drugiej turze*, „GWS” z 2.12.2010.
- Masz, *Poparcie od ministra*, „GWS” z 1.12.2010.
- Masz, *PSL posprząta Szczecin*, „GWS” z 1.10.2010.
- Masz, *Szczecin przed II turą*, „GWS” z 29.11.2010.
- Mg, *Morska lewica. SLD rusza z kampanią*, „GWS” z 15.10.2010.
- Mg, *Zaremba: głosujcie na Krzystka*, „GWS” z 2.12.2010.
- Mir, *Jacyna-Witt dla ludzi*, „GWS” z 8.10.2010.
- Mir, *Kampania przy sesji*, „GWS” z 5.11.2010.
- Mk, *Arkadiusz Litwiński obiecał kibicom stadion na 25 tys. osób*, „Głos Szczeciński” („GS”) 27.11.2010.
- Mk, *Małgorzata Jacyna-Witt popiera Arkadiusza Litwińskiego*, „GWS” z 24.11.2010.
- Mrk, *PO atakuje Krzystka*, „GWS” z 18.11.2010.
- Mp, *Dziś decyzja Krzysztofa Zaremby. Albo Krzystek, albo Litwiński, albo nikt*, „GWS” z 29.11.2010.

- Mp, *Krzystek apeluje do radnych PO: Musicie wybrać czy chcecie służyć miastu, czy Nitrasowi*, „GWS” z 24.11.2010.
- Mp, *Krzystek, szwagier i ul. Łączna. Platforma pyta prezydenta*, „GWS” z 30.11.2010.
- Mp, *Litwiński odpowiada Krzystkowi na ostry list*, „GWS” z 28.11.2010.
- Mp, *Piotr Krzystek rzuca Platformę. Przez koalicję PO-SLD. „Od dziś boję się o Szczecin”*, „GWS” z 27.11.2010.
- Mp, *Prezydent odpowiada na zarzuty w sprawie szwagra: radni trafili kulą w płot*, „GWS” z 30.11.2010.
- Mp, *PSL i Nowak za Litwińskim. Krzystek oburzony na ulotkę*, „GWS” z 26.11.2010.
- Mp, *Radni PO chcą przeprosin od Krzystka za brudną kampanię*, „GWS” z 30.11.2010.
- Mp, *Radni PO wypowiadają się ostro o Krzystku. Zarzucają mu łamanie praw*, „GWS” z 25.10.2010.
- Mp, *Wijas popiera Litwińskiego. Za stanowisko zastępcy prezydenta*, „GWS” z 27.11.2010.
- Mp, *Wybory: Komitet wyborczy Jacyna-Witt zarejestrowany*, „GWS” z 29.09.2010.
- Mp, *Zaremba ostro o Litwińskim: koszalińska marionetka*, „GWS” z 2.12.2010.
- Mpr, *Pau, Litwiński: Wijas zgodził się być moim zastępcą*, „GWS” z 27.11.2010.
- Mpr, *Sondaż TVP. Krzystek wygrywa w cuglach*, „GWS” z 16.11.2010.
- PAP, *Donald Tusk na konwencji PO w Szczecinie*, „GWS” z 28.11.2010.
- Pau, Mpr, *Krzystek: definitywnie odchodzę z PO*, „GWS” z 27.11.2010.
- Pl, *Radni PO kontratakują: Piotr Krzystek skłóca*, „GWS” z 25.11.2010.
- Pol, *Zaremba chce być prezydentem*, „GWS” z 27.01.2010.
- Połowniak J., *Ostatni sondaż przed drugą turą: prezydent na drugi raz?*, „GWS” z 3.12.2010.
- Połowniak J., *Nowy sondaż: Krzystek wyprzedził Litwińskiego*, „GWS” z 17.11.2010.
- Rudnicki M., *Donald Tusk w Szczecinie. Premier poparł Litwińskiego podczas konwencji PO*, „GWS” z 28.11.2010.
- Rudnicki M., *Krzystek szukał poparcia na Molo*, „GWS” z 28.11.2010.
- Rudnicki M., *Litwiński i kobiety. Kandydat PO na prezydenta Szczecina otrzymał dwie niebieskie róże*, „GWS” z 27.11.2010.
- Rudnicki M., *To był ostatni przedwyborczy weekend. Tusk z Litwińskim, Kolbowicz z Krzystkiem*, „GWS” z 29.11.2010.
- Sasinowski, *Jacyna-Witt wspiera Litwińskiego*, „GWS” z 25.11.2010.
- Skarul, *Debata Krzystek – Litwiński. Nie patrzyli sobie w oczy*, „GWS” z 3.12.2010.
- Sochański, *Sochański: nie powiem na kogo głosować*, „GWS” z 29.11.2010.

- Szczepkowska M., *Gawłowski kontra Nitras*, „Kurier Szczeciński” („KS”) z 18.05.2010.
Szczepkowska M., *Kaczyński o rurze*, „GWS” z 25.10.2010.
Szczepkowska M., *Sielanka w Platformie*, „GWS” z 1.10.2010.
Szczepkowska M., *Trzy oka Gawłowskiego*, „GWS” z 28.10.2010.
Szczepkowska M., *Zaremba straszy Nitrasem*, „GWS” z 3.12.2010.
Tm, Akr, Bartnik, Nadolski... *Oto kandydaci Sochańskiego*, „GWS” z 19.10.2010.
Tm, *Minister Kwiatkowski: Kandydacie, nie krytykuj rządu!*, „GWS” z 30.11.2010.
Zadworny, *Litwiński kandydatem PO na prezydenta*, „GWS” z 18.09.2010.
Zadworny, *Prawybory w PO. Podzielona Platforma*, „GWS” z 5.06.2010.
Zadworny, *Sochański rozpoczyna kampanię z budzikiem*, „GWS” z 9.09.2010.
Winconek M., *Krzystek, szwagier i PO*, „GWS” z 2.12.2010.
Winconek M., *PO: dziwne ruchy Krzystka*, „GWS” z 1.12.2010.
Winconek M., *Złaknieni informacji*, „GWS” z 22.11.2010.
Yach, Kov, *Kaczyński: Gdybyśmy wygrali, tej rury by tu nie było*, „GWS” z 23.10.2010.
Ziębka J., *Krzystek: będę ubiegał się o reelekcję*, „GWS” z 19.09.2010.

Strony www

- www.pkw.gov.pl
www.sejm.gov.pl
www.senat.gov.pl
www.szczecin.pl

THE LOCAL GOVERNMENT ELECTIONS IN 2010 IN WESTERN POMERANIA – WITH PARTICULAR EMPHASIS ON SZCZECIN

SUMMARY

In 2005, we had to deal with the specific electoral situation, because in the fall two election campaigns to the parliament overlapped with each other (25 September), and also there were elections for the President of Poland (9 October and 23 October). A similar situation was going to repeat in the fall of 2010, because at that time elections were to be held on both the President and the local government. However, due to the plane crash near Smolensk on 10th April 2010, in which the President of Poland died, head of state elections were to be held at an accelerated time – 20 June and 4 July. At the same time the enormity of the tragedy at Smolensk strongly dominated national

politics and in varying degrees the accident subject was present during the campaign, both presidential and local government.

Local government elections took place on 21st November 2010 under the amended provisions of electoral law. The most important amendments to the rules of the electoral law should be mentioned the abolition of the possibility of blocking electoral lists, which was introduced before the local elections in 2006.

The article discusses local government elections in the region (Western Pomerania) in 2010 in regard to the previous elections of 2002 and 2006. The Analysis covered the Electoral elections in the five largest cities in Western Pomerania in which the president is elected: Szczecin, Koszalin, Swinoujście, Stargard Szczeciński, and in Kolobrzeg. Further, the article discusses the results of the elections to the individual district councils, whereas at the end of the article there is a description of the election to the Westpomeranian Regional Assembly.

In assessing the results of the election may be noted that in Western Pomerania voting preferences of its residents did not change, as there still Civic Platform enjoys the greatest support, with the exception of Swinoujście, where invariably wins the Democratic Left Alliance. However, some changes have taken place in Szczecin, in which the mentioned Civic Platform lost its position on president of the city and the majority in the City Council of Szczecin.